

Succulenta

73^e

Jaargang

**Nr. 1
Februari 1994**

**Tijdschrift van de Nederlands-Belgische vereniging
van liefhebbers van cactussen en andere vetplanten**

Succulenta is het tijdschrift van de Nederlands-Belgische vereniging van liefhebbers van cactussen en andere vetplanten

Auteursrecht: gehele of gedeeltelijke overname van artikelen is alleen toegestaan na verkregen schriftelijke toestemming van auteur/illustrator, alsmede onder duidelijke bronvermelding.

Redactieadres:
Pr. Willem AlexanderIn 104
6721 AE Bennekom

Redactie:
A. van Uijen
L. Bercht
B. Groen
J.J. de Morree
F. Noltee
A.B. Pullen
B. Zonneveld

Lay-out:
J. van Alten (waarnemend)

Druk:
Drukkerij van Spijk, Venlo

Dit jaar viert Succulenta zijn 75-jarig bestaan. Daarmee zijn we op de Duitse zustervereniging na de oudste succulentenvereniging ter wereld.

Wanneer we terugbladeren in oude jaargangen van ons tijdschrift, worden we geconfronteerd met de geweldige veranderingen die in die jaren binnen onze liefhebberij hebben plaatsgevonden. In feite vormen die veranderingen een weerspiegeling van wat er zich in diezelfde tijd in de wereld en de menselijke samenleving heeft afgespeeld. Crisistijd, wereldoorlog, naoorlogse jaren van opbouw, toenemende welvaart, grotere mobiliteit, groeiende aandacht voor natuurbehoud, dat alles, en nog veel meer, heeft zijn weerslag gevonden in Succulenta. Ook intern heeft zich in die 75 jaar heel wat in de vereniging afgespeeld, zowel in positieve als in negatieve zin.

Terecht heeft het bestuur gemeend het jubileum niet ongemerkt te moeten laten passeren. Er is daarom een jubileumcommissie ingesteld die sinds september 1992 druk bezig is met de voorbereidingen voor de viering.

De eigenlijke viering zal plaatsvinden tijdens het laatste weekend van mei. De bijzonderheden daarover kunt u elders in ons tijdschrift vinden. De voorbereidingscommissie is er naar mijn mening in geslaagd een zeer aantrekkelijk programma samen te stellen. Wat in al die jaren natuurlijk niet is veranderd, is het feit dat een feest zonder enthousiaste deelnemers geen feest is. Ik herhaal dan ook graag de woorden die de toenmalige voorzitter van Succulenta schreef ter gelegenheid van de viering van het tweede lustrum in 1929: „Het is nu ongetwijfeld het juiste moment voor ieder om te overleggen wat haar of hem te doen staat om mede te werken om het feest zoo schoon mogelijk te doen slagen”.

De meeste onderdelen van deze viering zijn vooral gericht op de eigen leden. Een meer naar buiten gerichte activiteit zal een week later plaatsvinden in de vorm van een open dag bij liefhebbers, in combinatie met de Nationale Hortusdag. Ook daarvoor roepen wij graag uw medewerking in. Door naar buiten te treden kunnen we nieuwe leden werven en die zijn nodig om de toekomst met vertrouwen tegemoet te kunnen zien.

Wat ledental betreft gaan we overigens gelukkig weer de goede kant uit. Dat gegeven, in combinatie met de toekomstvisie die spreekt uit de beleidsnota Succulenta 2000, maakt dat ik durf te zeggen:

Succulenta is niet 75 jaar oud, maar 75 jaar jong!

Frans Noltee
voorzitter van de jubileumcommissie

SUCCULENTA

Orgaan van de Nederl. Vereeniging van Vetplantenverzamelaars

Secretariaat: G. D. DUURSMA, B 140 HUIZUM bij Leeuwarden

INLEIDING.

Zoo verschijnt dan hierbij eindelijk het eerste nummer van het orgaan dat ons, liefhebbers en verzamelaars van Vetplanten, moet vereenigen. Of het levensvatbaarheid zal hebben? Dit hangt af van Uw aller medewerking, waarop wij nog eens een ernstig beroep doen.

Velen gaven zich reeds op als lid, echter zijn er ook nog vele bekende liefhebbers, die niets van zich lieten hooren. Mogen wij dezulken opwekken, na het ontvangen van dit eerste nummer, zich onverwijld als lid op te geven bij den Secretaris onzer Vereeniging?

Dan alleen kan ons blaadje op geregelde tijden verschijnen, anders zullen de financiën spoedig uitgeput zijn!

Enkele opmerkingen wenschen wij in deze „inleiding” nog ten beste te geven.

In de hieronder volgende Statuten en Huish. Reglement is o.i. het doel en streven onzer Vereeniging duidelijk genoeg weergegeven.

Daar wij over het geheele land verspreid wonen, kunnen vergaderingen moeilijk worden gehouden, alleen op plaatsen waar zich meerdere liefhebbers bevinden, zal het mogelijk zijn onderafdeelingen op te richten en kunnen de leden onderling gemakkelijk voeling houden. Ons orgaan, „Succulenta” moet dus in de meeste gevallen de mondelinge besprekingen vervangen. In dit blaadje zal elk lid, op beknopte wijze, het nieuws uit zijn verzameling kunnen mededeelen, terwijl zij, die inlichtingen betreffende Vetplanten of hare verzorging wenschen, verzocht worden hun vragen aan den Secretaris onzer Vereeniging toe te zenden, met bijvoeging van 5 cents postzegel indien men persoonlijk antwoord terug verlangt, anders worden de vragen in het eerstvolgend nummer beantwoord.

Van welwillende opmerkingen zullen wij steeds, zooveel mogelijk, een dankbaar gebruik maken, terwijl ieder lid, ook door het inzenden van een artikeltje, verzocht wordt de gewenschte verscheidenheid in ons blaadje aan te brengen.

En zoo steken wij dan van wal, rekenend op Uw aller sympathie en medewerking!

Dat de jonge Vereeniging moge groeien en bloeien en een klein steentje bijdragen tot de verheffing der natuurstudie in het algemeen en der vetplantenliefhebberij in het bijzonder!

Het bestuur der N. V. v. V.:

H. W. FERRÉE, Utrecht, Voorzitter.

C. H. PRINS, Haarlem, Penningmeester.

G. D. DUURSMA, Huizum, Secretaris.

SUCCULENTA
75
jaar geleden

PEDIOCACTUS BRADYI,

EEN REVISIE - 1

Fritz Hochstätter

Hoewel de cactussen in het zuiden van de VS goed onderzocht zijn, is men het over de classificatie van deze planten nog lang niet eens. De groep pediocactussen die hier wordt besproken, is het onderwerp geweest van intensieve veldstudie en zaadonderzoek, wat volgens de inzichten van de auteur aanleiding is voor een revisie.

Het vastleggen van duidelijke, geldige geslachtskenmerken bij cactussen zal altijd min of meer omstreden zijn. Terwijl sommigen op grond van kleine verschillen opsplitsingen rechtvaardigen, zijn anderen voor een ruimhartige samenvoeging van soorten. Wanneer men op de groeiplaatsen vele planten kan bestuderen en daarbij de ongelooflijke variabiliteit van vele kenmerken ziet, moet men wel tot de overtuiging komen dat alleen zeer heldere, eenduidige genetische kenmerken voor de geslachtsdifferentiëring in aanmerking komen. Onderscheidende criteria zijn de bloemen, het uiterlijk van de zaden, de kleur, grootte en vorm van het plantelichaam, evenals het type, het aantal en de inplanting van de doorns. Het grote probleem is hoe dit exact, vast te leggen. Van wezenlijk belang is het vinden van de samenhang en ontwikkelingslijnen.

Eind vorige eeuw beschreef Engelmann *Echinocactus simpsonii*. Britton en Rose stelden in 1913 een eigen geslacht op voor deze soort onder de naam *Pediocactus* (pedio is Grieks en betekent veld). *P. simpsonii* is de typesoort van het geslacht. Bij de systematische indeling spelen de zaden een belangrijke rol. Wat betreft de soorten rond *Pediocactus* en *Sclerocactus* komt Hentzschel (1989) op grond van zijn onderzoekingen tot de slotsom „dass *Utahia sileri*, *Navajoa peeblesianus* spp., *Pediocactus bradyi*, *Pediocactus despainii* und *Pediocactus winkleri* eine eigene Entwicklungslinie mit sehr charakteristischen Gestaltungstendenzen auf unterschiedlichem entwicklungsgeschichtlichen

Niveau darstellen und auf keinen Fall mit *Pediocactus* sensu strictu zu vereinigen sind”.

Van sommige experts zoals Hunt en Taylor krijgt men de indruk dat ze koste wat kost iets anders willen bewerkstelligen en van alles gebruiken om hun hergroeperingen te rechtvaardigen. Het door Benson als specifiek voor *Pediocactus* opgevoerde kenmerk van het openen van de vrucht door een verticale scheur, waarbij het bovenste deel als deksel achterblijft, kan ik niet als specifiek onderschrijven. Het openen van de vrucht geschiedt door een verticale of onregelmatige scheur, maar ook komt het voor dat de vrucht verdroogt en zo op de plant blijft zitten. Naast de in dit artikel te behandelen taxa kan men dit ook waarnemen bij *Pediocactus (Navajoa) peeblesianus* en variëteit, *Toumeyia papyracantha* en *Pediocactus (Utahia) sileri*.

Riviersysteem

In zijn ‘riviersysteemgroep’ (zie hiervoor verder bij *P. bradyi* var. *bradyi*) deelt Heil de volgende soorten in: *Pediocactus knowltonii*, *P. bradyi*, *P. peeblesianus* met zijn variëteiten, *P. winkleri* en *P. despainii*. Deze soorten groeien alle in de Navajowoestijn op hoogten tussen 1000 en 1800 m dicht bij de Coloradorivier of een van

zijn zijrivieren. *P. knowltonii* vormt hierbij een uitzondering; hij groeit in Colorado aan de rivier de Los Pinos op een hoogte van 2000 m.

In zijn tweede groep, die niet in de buurt van een rivier groeit, voegt Heil *P. simpsonii*, *P. sileri* en *P. paradinei* samen. Deze indeling is niet juist, want ook *P. simpsonii* met variëteiten en *P. nigrispinus* komen bij rivieren voor.

P. bradyi werd in 1962 door Benson beschreven. In de navolgende jaren werden de cactusgebieden in het zuidwesten van de VS intensief afgezocht. Het is de grote verdienste van mensen als Busek, Frank, Heil, Künzler en Menzel dat ze veel van deze in de cultuur moeilijke sclero’s en pedio’s op de groeiplaatsen bestudeerden. Dit leidde aan het einde van de jaren zeventig tot de publikatie van *P. winkleri* door Heil, en een jaar later publiceerden Welsh & Goodrich *P. despainii*.

Sinds 15 jaar bestudeer en vergelijk ik de soorten van het geslacht *Pediocactus* in cultuur en in de natuur op vele groeiplaatsen gedurende alle perioden van het jaar. De hieronder behandelde taxa, die op slechts enkele honderden kilometers van elkaar voorkomen op geïsoleerde plekken in de Navajowoestijn, vertonen grote gelijkenis qua bloei, doornstructuur, li-

Pediocactus bradyi
var. *bradyi*, Coconino
Co., Arizona, op echinocereus geënt exemplaar
Plantenfotos van de
schrijver

Pediocactus bradyi var.
bradyi, Coconino Co.,
Arizona, cultuurexemplaar
met kenmerkende gele
bloem

chaamsbouw en zaad. Derhalve is het niet juist ze als drie aparte soorten te voeren. De taxa *P. bradyi*, *P. winkleri* en *P. despainii* zullen hier op variëteitsrang worden samengevoegd tot één soort.

Door mij gevonden populaties hebben de veldnummers FDH 055 en 055.0 gekregen. Het verspreidingsgebied van deze soort in de Navajowoestijn bevindt zich op 900 m in Arizona tot 1800 m in Utah. De temperaturen waar de planten mee te maken hebben, gaan in de zomer tot 40 °C, maar in de winter gaat de kwikkolom tot onder -30 °C. Het hele jaar door valt er wat neerslag, met het zwaartepunt in juli tot oktober; per jaar gemiddeld 200-250 mm. In droge jaren is de neerslag 100-125 mm, in natte jaren meer dan 300 mm. De

Pediocactus bradyi Benson

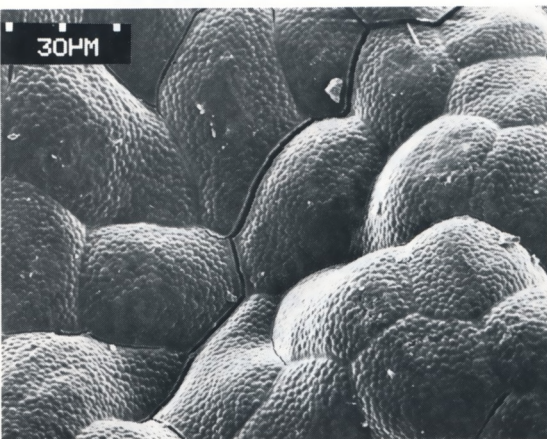
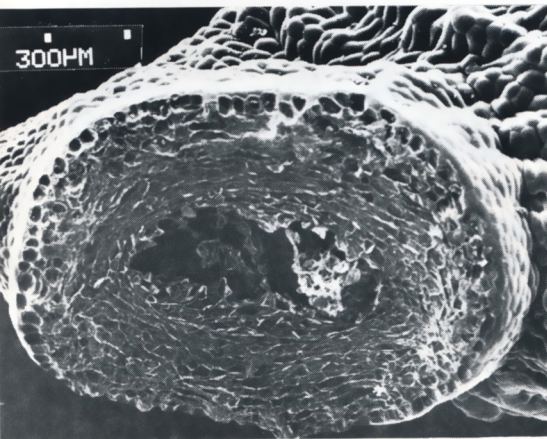
Lichaam enkelvoudig of groepenvormend, halfbolvormig tot ovaal, groen tot grijs-groen, 3-8 cm hoog, 2-9 cm dik, maximaal 5 cm boven de grond uitstekend, in de zomer en wintermaanden in de grond teruggetrokken. Knobbels 0,5-7 mm lang, 0,5-7 mm dik. Areolen elliptisch, deels wollig, wit tot gelig. Doorns voor een deel het lichaam bedekkend, middendoorns 0, zeldzaam 1-2; randoorns 8-18, tot 1 mm dik, witgeel, verdikt aan de voet, spits toelopend, onregelmatig gespreid staand, 1,5-6 mm lang.

Bloem 1-3,5 cm lang, 1-3 cm in doorsnede, perzikkleurig, licht- of donkerroze, geel, bronskleurig of abrikooskleurig. Bloembladen lancetvormig, de buitenste strogeel, perzikkleurig tot roze, de binnenste geel, perzikkleurig, roze of abrikooskleurig, met een roodachtig bruine, roze of paarse middenstreep. Stempel groen of geel, stempellobben groen of geel. Helmdraden en -knoppen geel.

Vrucht groen, in droge toestand roodachtig bruin, glad, naar de basis spits toelopend, bovenkant afgevlakt, deksel licht gegolfd, verticaal of onregelmatig openscheurend of indrogend, 0,6-1,2 cm lang, 0,7-1,2 cm doorsnee.

Zaad bruinachtig tot zwart, zwak glanzend, met knobbelige heuveltjes en onregelmatig gevormde grote tussenruimten, 1,5-3,6 mm lang, 1,6-2,5 mm dik; basaal hilum 1,5-1,8 mm lang en 1,5 mm breed.

SEM-opnamen van het zaad van *Pediocactus*
bradyi var. *bradyi*, Coconino Co., Arizona
SEM-opnamen G. Frank

hoeveelheid zonlicht en de verdamping zijn zeer hoog maar niet zo hoog als in de lager gelegen woestijnen van Arizona en Californië.

Om de extreme weersomstandigheden te trotseren, hebben deze planten een overlevingsstrategie ontwikkeld, die blijkbaar succesvol is. Na de eerste regen in het voorjaar pompt het lichaam zich op en daarbij komt het bovenste deel van de plant zo'n 4-5 cm uit de grond. Korte tijd later volgt de bloeitijd. De vruchten zijn na vier tot zes weken rijp. Nadat de vruchten opengescheurd of ingedroogd zijn, begint de plant ineen te schrompelen. Uiteindelijk trekt hij zich volledig in de bodem terug en wordt door kleine steentjes en zand bedekt. Hij is daarmee onvindbaar geworden. Goed beschermd worden de hete zomermaanden overbruggd, waarna hij in de herfst na regenbuien nogmaals tevoorschijn komt. Met de komst van de koude winter verdwijnt hij weer onder de grond.

Dit kenmerkende patroon van schrompelen is ook bij andere soorten uit het geslacht *Pediocactus* waar te nemen. Dit zijn: verschillende populaties van *P. simpsonii* en variëteiten uit de staten Idaho, Utah, Colorado, *Pediocactus (Navajoa) peeblesianus* en variëteit, *P. paradinei*, *P. knowltonii* en de hierna te beschrijven variëteiten van *P. brevispinus*.

De groep soorten die dit schrompeleffect niet vertoont, omvat de groot wordende vormen van *P. simpsonii* en zijn variëteiten uit Wyoming, Montana, Idaho, Utah, Colorado en New Mexico, *P. nigrispinus* en variëteit, *P. (Utahia) sileri*; waarschijnlijk is hun grootte, meer dan 30 cm hoog, hier debet aan.

Pediocactus bradyi var. *bradyi*

Lichaam meestal enkelvoudig, soms groepenvormend, lichtgroen, bolvormig tot ovaal, 3,5-6 cm hoog, 2,5-5 cm diameter; steekt in de groeifase maximaal 4 cm boven de grond uit. Geen ribvorming, knobfels cilindrisch-ovaal, 3-4,5 mm lang en breed. Areolen elliptisch, wit of geel behaard, 1,5-3 mm lang, 0,7-1,5 mm breed. Doorns dicht het plantelichaam bedekkend; middendoorns 0, bij uitzondering 1-2; randoorns 6-18, wit, gelig, glad, onbehaard, punt naar beneden gebogen, 3-6 mm lang, 0,7 mm dik, naaldvormig, bijna rond in doorsnede.

Bloemen onregelmatig rond de schedel verschijnend, 1-6, geel, strogeel of crèmekleurig, 1,5-3,2 cm doorsnee; buitenste bloembladen geel, strogeel of crèmekleurig, met bruinachtige middenstreep, lancetvormig; binnenste bloembladen bleekgeel of crèmekleurig. Stempellobben 6, geel. Helmdraden en -knoppen geel. Vrucht groen, 1 cm lang en breed, bij het drogen roodachtig bruin wordend, glad, aan de bovenzijde iets afgevlakt, aan de basis spits toelopend, deksel gewelfd, verticaal of onregelmatig openend of indrogend.

Zaad donkerbruin-zwart, knobbelig, al dan niet onregelmatig, met kleine gleuffjes, mat, 2,8 mm lang, 1,7-2 mm breed. Rijpingsduur 4 weken, ongeveer 6 zaden per vrucht.

Bloeitijd midden tot eind maart.

Voorkomen: Noord-Arizona, op enigszins vlakke met kalksteenpuin bedekte heuvels op een hoogte van 900-1000 m.

Pediocactus bradyi var. *winkleri*, Wayne Co., Utah, komt in de bloeitijd boven de grond uit

L.F. Brady, een geoloog en botanicus, ontdekte deze soort aan het einde van de jaren vijftig in het noorden van Arizona, nabij de Colorado rivier, tijdens het zoeken naar fossielen. Het materiaal werd ter hand gesteld aan Earle en Benson. Earle en later ook het echtpaar Benson ontdekten tijdens excursies meer populaties in dit gebied. Benson schrijft: „de planten herinneren aan *Pediocactus knowltonii* - all its parts are much larger, and the spines are glabrous. The differences in the fruits also leave no possibility of confusion”.

Aan het einde van de jaren zestig classificeert Backeberg *P. knowltonii* als variëteit van *P. bradyi*. Hij zegt hierover: „Man kann nicht zu *Pediocactus simpsonii* eine Varietät minor stellen, ohne auch bei *Pediocactus bradyi* so zu verfahren. Dieser und die Varietät *knowltonii* sind ausserdem viel weniger weit voneinander verbreitet als *Pediocactus simpsonii* und seine Varietät”.

Pediocactus bradyi var.
winkleri, Wayne Co,
Utah

In 1972 volgt de revisie van *Pediocactus* door Arp, waarbij het geslacht *Sclerocactus* in de synoniemie wordt gesteld.

Benson ontdekte later bij verschillende soorten een wezenlijke overeenkomst, die ondanks grote verschillen was vast te stellen. Het gaat om de structuur en het openen van de vrucht. Hij komt tot het standpunt, dat de droge vrucht zich met een verticale spleet in het ovarium opent en later zijdelings openklapt, waarbij het bovenste deel als een deksel achterblijft. Heil et al. komen in hun revisie van het geslacht *Pediocactus* in 1972 na vier jaar zorgvuldige studie in principe tot hetzelfde resultaat als Benson. De groeiplaatsen van sommige soorten liggen in de onmiddellijke nabijheid van grotere rivieren, hetgeen leidt tot de 'riviergroep'.

P. papyracanthus wordt door hen niet tot *Pediocactus* gerekend. Ze zijn van mening dat de andere wijze van vruchtopening, de afwijkende zaadstructuur en het achterblijven van de bloemrest op de vrucht kenmerken zijn die een aparte status ten opzichte van *Pediocactus* en *Sclerocactus* rechtvaardigen.

Haslinger komt in 1987 tot de overtuiging dat *Pediocactus bradyi*, *P. winkleri* en *P. despainii* nauw verwant zijn.

Pediocactus bradyi var. *bradyi* groeit op

licht afgevlakte oeverbanken van de Colorado rivier in het noorden van Arizona, goed gecamoufleerd in losse, witte, fijnkorrelige kalksteen. De planten zijn op de paar bekende groeiplaatsen moeilijk te vinden. Wanneer men het geluk heeft daar te zijn na een regenbui, die meestal de omvang aanneemt van een korte wolkbreuk, dan zijn de volgezogen planten met hun donkere vruchten, die maar net boven de grond uitkomen, goed waar te nemen tegen de lichte achtergrond. De penwortel, stevig verankerd aan kleine steentjes, reikt diep in de grond.

De variëteit *bradyi* groeit slechts op ongeveer 1000 m hoogte en is daarmee, samen met *P. nigrispinus* en variëteiten uit de noordelijke staten Washington, Oregon en Idaho, de op de minst hoog groeiende *Pediocactus*. Een ander kenmerk van dit taxon is de vroege bloei, die onder optimale omstandigheden midden tot eind maart plaatsvindt. Alle andere taxons van deze soort bloeien ongeveer vier weken later. De rijpe zaden worden door mieren en andere kleine diertjes of door de wind verstrooid. Dat leidt ertoe dat in een begrensd gebied kleine populaties gevonden worden die bestaan uit planten van elke leeftijd. Kleine plantjes of zaailingen heb ik bijna niet kunnen ontdekken. In de

Pediocactus bradyi var. *winkleri*,
Wayne Co., Utah, exemplaar met
kenmerkende wolvorming op de
areolen

nabijheid groeien *Sclerocactus parviflorus*, *Echinocactus polycephalus* var. *xeranthemoides*, *Echinocereus engelmannii* var. *variegatus*, *Opuntia nicholii*, *Opuntia basilaris* var. *basilaris* en een yucca-soort. In de buurt van de groeiplaatsen bevindt zich een ranger station. De rangers kennen dit gebied zeer goed en beschermen de dieren- en plantenwereld met zorg. Van belang is dat de knoppen kort voor het opengaan kegelvormig worden. Dit fenomeen is ook te zien bij *P. nigrispinus*, *P. paradinei*, *P. knowltonii* en de meeste populaties van *P. simpsonii*. Bij de populaties van *P. simpsonii* in de noordwestelijke staten Montana, Idaho en Wyoming zijn de knoppen kort voor het opengaan meer bolvormig.

Pediocactus bradyi var. *bradyi* groeit meestal solitair en bereikt niet de grootte van *P. bradyi* var. *winkleri*. Bij uitzondering ziet men 1 of 2 middendoorns. De areolen zijn nauwelijks behaard. Het aantal, de lengte en de sterkte van de randdoorns is groter dan bij *P. bradyi* var. *despainii*. Met zijn bloemkleur van geel, strogeel of crèmekleurig onderscheidt hij zich van de beide andere variëteiten. De door mij gevonden populaties zijn FH 055 en 055.0

Wordt vervolgd.

Postfach 510, 6800 Mannheim, Duitsland.

KIEMKRACHT

Gerard de Lange

Omdat het zaaien van cactussen ooit werd gepropageerd als de ‘ruggegraat’ van onze hobby, kocht ik een zaaibakje bij een tuincentrum en zaad bij het clichéfonds van Succulenta. Mijn keus viel, na uren wikken en wegen, op het geslacht *Thelocactus*. Volgens de beschrijving in de zaadlijst: fraai bedoornde planten, vrij gemakkelijk bloeiend, met onvergelijkbaar mooie, nogal grote bloemen. Ook vond ik de toevoeging bij één der soorten „bicolor var. tricolor, hoogst intrigerend”. Och, een kleurtje extra is mooi meegenomen, niet-waar? De waarschuwing dat het niet echt een ‘beginnersplant’ was, vermocht mij met mijn anderhalf jaar lange succulentenervaring niet te ontmoedigen. Ik stroopte mijn mouwen op en volgde nauwgezet de aanwijzingen op onder het hoofdstuk ‘zaaien’.

Het hele assortiment *Thelocactus*, voorzover verkrijgbaar, werd in porties van 20 zaadjes aan de aarde toevertrouwd. Gezien de striktheid waarmee ik alle instructies had opgevolgd meende ik te mogen rekenen op een opkomst van minstens 98%. Een snelle berekening leerde mij dat ik voor het verspenen ongeveer 260 potjes nodig zou hebben. Ik kocht ze alvast en dat was dat..!

In diezelfde periode was een bevriend zaadhandelaar met een flinke partij mammillariazaad blijven zitten. Overigens was het geen wonder dat hij het aan de straatstenen niet kwijt kon. Het zaad was minstens drie jaar oud, het waren gemengde mammillaria-soorten en bovendien verpakt in porties van 10.000 zaden. Niemand had er enige interesse voor... nou ja, niemand? Ik bezwoer hem de partij vooral niet weg te gooien, want *ik* (jazeker) zou er immers

altijd nog zaaiproeven mee kunnen doen! De handelaar ging zich specialiseren in palmen, dus kon ik zonder gewetensbezwaar zijn cactuszaad inpalmen. Het was meteen bingo! Voor dit nobele doel schonk hij mij gul de hele handel, een doos met een flink aantal zakjes, gelabeld Mamm. gem. 10.000.

Ik vulde een viertal piepschuim bakken van 40x60 cm met aarde, strooide daarop met royale hand een bijna dekkende laag zaad en hield toch noch een aantal zakjes met zaad over. Ervan uitgaande dat van die ouwe troep hoogstens een kwart zou ontkiemen, verdeelde ik met de losse hand ook dat restant over de vier zaaibakken zodat er geen aarde meer was te zien. Hup, een paar handen scherp zand er over heen en het geheel omplakt met een stuk half-transparant plasticfolie. De vier bakken kregen voorlopig een plaatsje buiten, half onder de heg, nog beschermd door een paar oude eenruiters waar ze precies onder pasten.

In verband met de renovatie van onze woning kwam de tuin vol te liggen met puin en ander bouwafval en zo werd het weinig wetenschappelijke experiment vooreerst aan het gezicht onttrokken.

Meteen daarna zijn we voor een tijd van zes weken verhuisd naar een ruilwoning met alle ellende van dien. Daarna had ik het voorlopig veel te druk met de herinrichting van mijn woning.

Ondertussen ging het niet goed met mijn thelo-zaailingen, Ze waren wel op-, maar ook omgekomen. Ik verdacht één of andere schimmel (nee, niet die van Sinterklaas) daarvan. Jammer, niks aan te doen. Had ik maar beter moeten opletten of Superol

moeten gebruiken. Ook de twee plantjes die ik aanvankelijk had weten te redden, legden alsnog van pure ellende het loodje. Pech dus. Niks geen bicolor of tricolor. Het werd herfst, de verbouwing van de woning was voltooid en ik was bezig de tuin op te ruimen en winterklaar te maken, enthousiast geholpen door mijn zoontje die wél goed groeide. Met een onnozel klein kruiwagentje vervoerde hij brokken puin en plankjes naar de grote container van het bouwbedrijf naar onze woning. Hij was het, die mijn 'experiment' herontdekte toen hij me vanonder de heg toeriep of ik hem wilde helpen die 'kisten met mos' op zijn kruiwagen te tillen zodat hij ze in de container zou kunnen dumpen. Stomverbaasd en ongelovig bekeek ik zijn vondst. De benaming 'mos' was botanisch niet juist maar was wel een prima indicatie voor de opkomstdichtheid van deze onbezonnen zaaiproef. Stel u voor: geen mos, maar duizenden en nog duizenden naamlo-

ze mammillaria's stonden zich in elk van de vier bakken letterlijk te verdringen. Ze puilden over de randen en hadden zich hier en daar als een opbollende zode uit de aarde geworsteld. Grote grutten, wat een pure oerkiemkracht. Gekweld bekeek ik nog even mijn voorraad potjes van 6x6 cm. Omdat u helemaal niet nieuwsgierig bent wat er verder is gebeurd, zal ik daar niet over uitweiden. Maar wel vraag ik u: wat doet iemand die zo graag wat nieuwe soorten *Thelocactus* wil hebben en hij krijgt anderhalf miljoen naamloze mammillaria's..? Juist..! Nog steeds hoor ik nu en dan het kruiwagentje piepen. Nog hoor ik mijn zoontje vragen of hij goed had 'gehelpt'. En geheel naar waarheid heb ik geantwoord: „Ja hoor, dit had ik zelf niet gekund.” Twee dagen later was de container verdwenen.

Op de Bouwen 27, 8501 GP Joure

Boekbespreking

Steve Hammer. The genus *Conophytum*. Succulent Society of South Africa. 283 bladzijden. ISBN 0-620-17633-4. Prijs ± f 180,-.

In september 1990 had ik het genoegen de conventie van de Britse zustervereniging in Reading bij te wonen. Een van de voordrachten die mij het best is bijgebleven was *New Mesembs for the nineties* door Steve Hammer. Wat vooral opviel in zijn verhaal was de combinatie van gedegen onderzoek, oog voor bijzondere details en een groot gevoel voor humor. Diezelfde zeldzame combinatie spreekt ook uit zijn pas verschenen boek over het geslacht *Conophytum*. Door de enorme hoeveelheid namen in dit geslacht was zo langzamerhand een chaotische toestand ontstaan. Het zal zeker voor een deel daaraan te wijten zijn dat deze schitterende plantjes in onze liefhebberij zo worden ondergewaardeerd. Ongetwijfeld zal niet iedereen het met Hammers opvattingen eens zijn, maar dat er hoognodig een flinke snoeibeurt nodig was, staat buiten kijf. De schrijver is in dat

opzicht bepaald niet kinderachtig geweest: zo heeft hij bijvoorbeeld onder *Conophytum bilobum* niet minder dan 98 soorten samengevoegd.

Het boek is op voorbeeldige wijze uitgegeven en bevat ruim 250 fraaie kleurenfoto's en een aantal verspreidingskaarten. Een sleutel ontbreekt, maar door de vele afbeeldingen en de uitgebreide tekst kan men met behulp van dit boek de meeste conophytums toch redelijk snel op naam brengen. Wat veel lezers zal aanspreken, is het feit dat in het boek ook de nodige aandacht aan de verzorging en vermeerdering van deze planten wordt besteed.

Het spreekt vanzelf dat een boek van deze allure niet goedkoop kan zijn. Naar mijn mening is het echter zijn aanschafprijs meer dan waard.

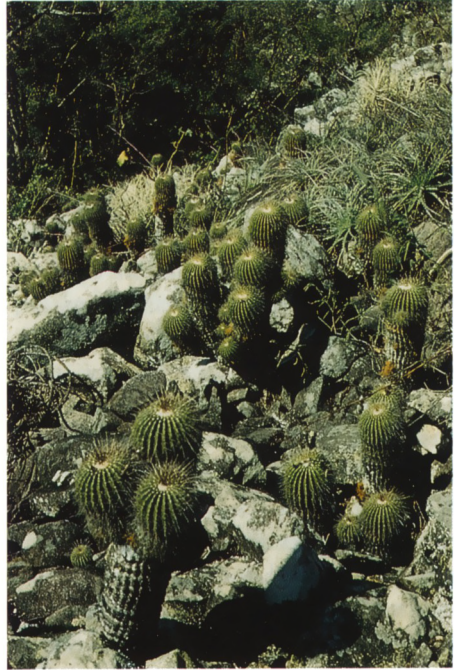
Frans Nolte

Rotterdamseweg 88, 3332 AK Zwijndrecht

CERRO ACAHAY

Frank Vandenbroeck

In het zuiden van Paraguay, in de provincie Paraguarí en zowat 80 km zuidelijk van de hoofdstad Asunción, ligt een klein bergmassief dat de naam Cerro Acahay draagt. Het massief beslaat slechts 100 km en de hoogste toppen reiken slechts 500 m hoog.

Gedeeltelijk overzicht van de habitat van *Eriocactus schumannianus* op de flanken van de Cerro Acahay

De Cerro Acahay (Spaans, cerro betekent berg) is op zichzelf beschouwd een verrassend verschijnsel aangezien de bergformatie in een volkomen vlak, zelfs hier en daar moerassig gebied ligt. De berg is een bekende groeiplaats van *Eriocactus schumannianus* (Nic.) Backbg.

Bij een zoektocht op de berg stuit men aanvankelijk op verspreide kleine boederijtjes en het landschapstype doet enigszins

aan Europese alpenweiden denken. De steilere wanden zijn dicht bebost. Met een jaarlijks gemiddelde neerslag van 1450 mm en een gemiddelde temperatuur van 22 °C kon zich hier een weelderig bosvegetatietype ontwikkelen. Daar we ons hier in een overgangsgebied van subtropen naar tropen bevinden, zijn bepaalde boomsoorten tijdens het koude seizoen bladverliezend. Midden in deze moeilijk doordringbare bosgebieden komen her en der verspreid open plekken van ruwe granietblokken voor, waar zich een merkwaardige vegetatie heeft ontwikkeld. Het was dus zaak deze open rotspartijen te bereiken met het oog op het vinden van *Eriocactus*. Na een vergeefse zoektocht treffen we uiteindelijk een vriendelijke campesino die in een houten hut tussen de citrusbomen op

de flanken van de Cerro Acahay huist. Hij kent de planten die we zoeken en zal ons de volgende dag naar de groeiplaatsen leiden.

Onze gids voert ons aanvankelijk naar dicht woud. Afdalend door weelderige vegetatie bereiken we de loop van een kleine rivier met helder water, kleine watervallen en rustige poelen. De tegenoverliggende helling van de vallei is naar het noordoosten gericht en bij het opklimmen ervan vinden we tussen bomen en lianen epifytische orchideeën, typische varens en *Rhypsalis spec.*. Naarmate we stijgen neemt het aantal xerofyten toe: meestal zijn het epifytische of zich tussen de rotsen slingerende cactussen zoals *Rhypsalis*, *Epiphyllum*, *Lepismium cruciforme* en *Mediocactus coccineus*. *Lepismium cruciforme* is een zich vanuit een centraal groeipunt vertakkende plant met leden die gewoonlijk drie scherpe ribben

hebben, bezet met areolen die opvallend lange grijswitte haren dragen. De planten vertonen kleine rode bessen in de areolen. *Mediocactus coccineus* lijkt een taaiere hardere plant met gewoonlijk drie ribben. De plant wordt vele meters lang en slingert zich vaak rond boomstammen en takken. Nog hoger duiken exemplaren van *Brasiliopuntia brasiliensis* op. Het bos wordt nu lichter en we zien open rotshellingen naderen. Er verschijnen de eerste exemplaren van *Monvillea*, slanke, slingerend en kruipend groeiende zuilcactussen. Aan de grens van bos en rotspartij groeit een halffliggende en kruipende *Piptanthocereus*. Hier duiken ook de eerste groepen *Tillandsia* op, tussen en op de rotsen liggend. Het gaat om *T. tenuifolia*, een soort met, zoals de naam het zegt, fijne ietwat weke groenige bladeren.

Bij het betreden van de open zone met rotsblokken gaat een wereld van nieuwe vreemde vormen voor ons open: we worden geconfronteerd met een hoogst merkwaardige associatie van planten die volkomen verschilt met de vegetatie van de omgeving.

Al spoedig vinden we exemplaren van *Eriocactus*. De planten wortelen tussen de grote ruwe rotsblokken en zijn in groten getale aanwezig. De wortels van de planten zijn zeer lang en stevig en reiken diep tussen de rotsblokken. Reeds bij jonge planten is dit merkbaar. Oudere exemplaren moeten over een meterslang wortelstelsel beschikken.

Oudere planten vormen vaak groepen: ze spruiten meestal midden op de oudste stam. Er zijn nog weinig bloeiresten en er valt bijna geen zaad meer te oogsten (in juli, dit is de winterperiode in Paraguay). Sommige solitair groeiende planten bereiken een hoogte van 1,5 m. Het grootste gedeelte van dergelijke planten is verweerd. Slechts het bovenste kwart van de

Oude exemplaren van *Eriocactus schumannianus* be-groeid met korstmossen

plant is groen en vertoont het kenmerkende doornenkleed, terwijl het overige deel van de plant ruw verweerd is en vaak bezet met verschillende soorten kleurrijk korstmos. Zeer opvallend is een oranjegeel korstmos, dat de planten gedeeltelijk met borstelige kransen omhult.

E. schumannianus is een reeds van ouds bekende plant. Hij werd in 1893 beschreven door een zekere Nicolai onder de naam *Echinocactus schumannianus* en dit aan de hand van een geïmporteerd exemplaar van slechts 7 cm hoogte en 9 cm doorsnee. Later werd het geslacht *Eriocactus* (in 1942 door Backeberg opgesteld) ondergebracht bij *Notocactus*, zodat men thans vaak van *notocactus* spreekt. De namen *Eriocactus grossei* en *Eriocactus ampliocostatus* wijzen vermoedelijk slechts vormen of variëteiten van *E. schumannianus*.

E. schumannianus is een frisgroene plant met talrijke scherpe ribben (ongeveer 45), bezet met goudgele tot bruine dunne buigzame doorns. Ook bij deze soort vindt men de voor *Eriocactus* typische schuine, naar het zonlicht gerichte schedel van de plant. De areolen in het centrum van de schedel vormen meestal veel wol, zodat een witwollige kop ontstaat.

Mooi contrasteren de groengele eriocactus- en de donkere rotsblokken, nog mooier staan ze tussen de grijswitte kolonies van *Tillandsia rupestris*. De begeleidende vegetatie is trouwens fascinerend. Tussen en op de rotsen groeien de eerder genoemde *tillandsia*'s. Soms worden de eriocactus- en er volledig door omsloten. Hier en daar vindt men groepen van de grote witviltige *Tillandsia decomposita*, die niet alleen merkwaardig is vanwege het imposante formaat, maar tevens door zijn lange omgekrulde bladeren. Beide *tillandsia*-soorten liggen wortelloos op en tussen het gesteente. De kleine *Tillandsia*

disticha zit epifytisch op grotere planten, ook op *eriocactus*, of hecht zich op het gesteente.

Van de *bromelia*'s groeien alom de geelbloeiende groepenvormende *Dyckia floribunda* en enkele kokerbromelia's, zoals *Aechmea polysticha*, die grote bloeiassen met rode schutbladeren en blauwe bloemen heeft, en de groter wordende *Aechmea pulchra*. Als kleinere planten vinden we er een *Peperomia*, witroze bloeiende begonia's en zich tussen de rotsen slingerende *tradescantia*'s. Een grotere orchideeënsoort draagt zware doosvruchten. Hier en daar komt een struikvormige witbloeiende *Jatropha* voor met brandharen op de bladeren. *Monvillea paxtoniana* waagt zich soms wat verder van de bosrand weg en slingert zich over het gesteente. Ietwat dieper tussen de rotsblokken verscholen groeit een kleine soort koningsvaren met de typisch bruine sporenaren.

Ecologisch gezien zijn deze rotsformaties eilanden midden in het subtropisch woud. De evolutie heeft hier een reeks levensvormen samengebracht die perfect zijn aangepast aan deze omgeving: zongebloekerde granietblokken met veel doch snel vervloeiende regen in de beschutting van vochtig omringend woud. We hebben een weids, wat heilig uitzicht over de vlakte in noordoostelijke richting, verder zijn we aan alle kanten door beboste heuvels omringd. De vegetatie op deze rotsen straalt gaafheid en ongereptheid uit. Een zeldzame en kostbare belevenis in de wereld van vandaag.

Van Akenstraat 66 1850 Grimbergen België.

Literatuur

- Esser. G. - Vegetationsgliederung und Kakteenvegetation von Paraguay - Wiesbaden (1982)
Ritter. F. - Kakteen in Südamerika Band 1 - Spangenberg (1979)
Schaeffer. G. - Die Gattung *Notocactus* - Dresden (1980)

NOTOCACTUS UEBELMANNIANUS NILSONII

R. Doek

**Vroeger dachten we dat notocactus-
sen geel bloeiden. Er zijn nu talloze
soorten en variëteiten bekend die
rood bloeien, of eigenlijk in de lila-
achtige kleur die we bij cactussen
aantreffen en we voor het gemak
rood noemen. De variëteit die hier
wordt voorgesteld, is nog niet zo
lang geleden in het Braziliaanse Rio
Grande do Sul ontdekt.**

Notocactus uebelmannianus var. *nilsonii* werd in 1981 door Francisco Stockinger en Ari Nilson ontdekt op een steenachtig plateau ten zuidoosten van Minas do Camaqua in Rio Grande do Sul. Dit plateau is omringd door verschillende weidegebieden waarin koeien grazen. Uit bodemproeven van het plateau bleek dat de pH 5,2 bedroeg. *Notocactus uebelmannianus* var. *nilsonii* groeit in gezelschap van een geelbloeiende opuntiasoort. Verder groeit er niets op deze standplaats, behalve wat graspollen. De plant kreeg in 1981 het veldnummer FS 137 mee en werd de daarop de volgende jaren uitvoerig bestudeerd. In 1990 werd de vindplaats nogmaals bezocht door Gerloff, die zijn veldnummer Gf 25 aan de plant toekende. De plant werd door Günther Königs beschreven (1990), die hem vernoemde naar Ari Nilson, een botanicus die zich inzet voor het behoud van cactussen op de standplaats in Brazilië.

De verschillen ten op zichten van *Notocac-*

tus uebelmannianus HU 78 zijn:

- de vorm is kleiner en gedrongener
- meer wol in de kop van de plant
- sterkere en iets lichtere bedoorning
- kleinere bloemen
- opvallend heldere paarse bloemkleur
- zaden duidelijk anders van structuur.

In het algemeen is de plant gemakkelijk uit zaad te kweken. Binnen drie jaar heeft men al bloeibare planten. De wintertemperatuur moet tussen de 5 à 8 °C liggen. De plant kan zeer goed tegen felle zon en krijgt dan de kenmerkende gedrongen groeivorm. Deze notocactus kan in tegenstelling tot zijn soortgenoten beter tegen droogte en mag in de wintermaanden beslist geen water hebben.

Mocht uw interesse in deze nieuwe notocactus-variëteit zijn gewekt, kunt u tegen een kleine vergoeding bij onderstaand adres driejarige planten verkrijgen.

St. Vincentiusstraat 7, 5981 VK Panningen

Literatuur

- Königs, G. - Erstbeschreibung Notocactus uebelmannianus var. nilsonii - Internoto 4 (1990)
 Schäfer, G. - Die Gattung Notocactus - Dresden 1980

Notocactus uebelmannianus nilsonii

Lichaam: gedrukt kogelrond, glanzend grijsgroen, tot 8 cm breed en 6 cm lang. De kop is lichtelijk ingedrukt en bedekt met wollige pluizen en doorns. Wortels fijn vertakkend, wit-geelachtig. Ribben 16-22, ongeveer 15 mm breed.

Bloem: 2,5 tot 3 cm lang, geopend 4 cm breed. De kleur is helder paars, naar binnen toe wat lichter van kleur. De plant is zelfsteriel.

Vrucht: meestal met 80-100 zaden.

Zaad: 1,2 mm breed en 0,8 mm lang.

KENT U ZE NOG?

Ludwig Bercht

In Succulenta vindt u veel beschrijvingen van planten. Personen blijven echter meestal op de achtergrond. Hier kunt u kennis maken met enkele coryfeeën uit de wereld van cactuskenners.

was tegengekomen die vele herinneringen bij hem opriep. De foto is hierbij afgedrukt. Hij is genomen tijdens het door Uebelmann georganiseerde Pinkstercongres in 1970 door wijlen de heer Dickmann. Afgezien van het droevige feit dat niet alle personen op deze foto nog in leven zijn, zullen enkelen onder u uitroepen: „goh, wat ziet hij er nog jong uit!” Echter, voor de meeste lezers zijn misschien alleen de namen nog bekend. Derhalve is dit een aanleiding de gefotografeerde personen kort aan u voor te stellen.

Werner Uebelmann heeft als eigenaar/directeur van Sukaflor vele cactussen geïmporteerd, geëxporteerd, vermeerderd en natuurlijk verkocht. Alhoewel de meningen verdeeld zijn over het hoe en wat, heeft hij zonder meer zeer veel bijgedragen aan het profileren van onze liefhebberij. Hij heeft een grote financiële ondersteuning gegeven aan de exploitatie en studie van de succulente flora van Brazilië. Ter ere van zijn grote verdiensten is het cactusgeslacht *Uebelmannia* naar hem vernoemd en dragen vele soorten in andere geslachten zijn naam.

Als voorzitter van de internationale Arbeitsgruppe Gymnocalycium was ik natuurlijk aanwezig op ons voorjaarsweekend in Eugendorf (bij Salzburg). Zulke weekenden groeien steeds meer uit tot een ontmoetingsplaats voor experts en algemeen geïnteresseerden. Al enkele jaren mogen we daar onder andere Werner Uebelmann begroeten, die voor mij ondertussen een goede vriend is geworden. Tijdens het zogenaamde 'gemütliches Zusammensein' vertelde Werner me dat hij bij het opruimen van zijn kantoor een foto

Leopoldo Horst woonde in Arroio da Seca in de Braziliaanse staat Rio Grande do Sul. Hij ontwikkelde een interesse in cactussen. Hij bood een aantal planten onder zijn aanduiding 'H', gevolgd door een nummer, ter verkoop aan. Dat was begin jaren zestig. Uebelmann onderkende ogenblikkelijk dat hier vele toen nog onbekende soorten werden aangeboden. Enkele afspraken tussen beide heren volgden. In de loop der daarop volgende jaren zijn vele planten naar Europa verstuurd, bestudeerd en

verkocht. De naam Horst leeft voort in verschillende cactussen die door hem zijn ontdekt en naar hem zijn vernoemd. Na zijn dood zet zijn zoon Kurt-Ingo het bedrijf van zijn vader voort. Plantenhandel is door CITES niet meer toegestaan, maar veel cactussen worden gekweekt uit het door hem geleverde zaad. Daarnaast maakt hij met enkele Europeanen studiereizen door Brazilië.

Of men nu in Nederland of daarbuiten over Brazilië en zijn cactussen spreekt, zonder twijfel valt de naam van *Albert Buining*. Voor wie Succulenta een warm hart toedraagt, moet hij een begrip zijn. Hij heeft onze vereniging door de moeilijke oorlogsjaren en jaren erna geloodst; hij heeft ook gezien dat onze hobby weer geheel opbloeide. Voor de oorlog reeds een bekend expert met betrekking tot rebutia's, ontwikkelde hij zich tot een allround kenner van cactussen. Hij was mede-oprichter van het IOS, die thans voor velen van ons helaas wat te wetenschappelijk is geworden. Toch zullen de meesten de naam Buining verbinden met Braziliaanse cactussen. Samen met Horst heeft hij alle oude H-vindplaatsen

weer bezocht en op volgende reizen vele nieuwe planten gevonden. Zijn enorme verdiensten liggen in het feit dat hij de wetenschappelijke bewerking op zich nam van alle door Horst gevonden planten. Een positieve stortvloed van nieuwbeschrijvingen ontstond (waarbij de nauwe samenwerking met Nol Brederoo niet vergeten mag worden). Zijn monografie over *Discocactus* is na zijn overlijden door enkelen afgerond en gepubliceerd; ook over het geslacht *Melocactus* lag reeds veel klaar. Zijn naam is verbonden met het geslacht *Buiningia* en vele soorten.

Centrale figuur van de andere drie personen is zonder twijfel *Walter Rausch*. Deze goede vriend van mij is zonder twijfel de grootste expert van het geslacht *Lobivia*. Aanverwante geslachten en sympatrisch groeiende soorten mogen ook rekenen op zijn aandacht. Midden jaren zestig maakte hij zijn eerste reis naar Zuid-Amerika. Sindsdien zijn planten met een veldnummervwijzing 'WR' niet meer weg te denken uit onze verzamelingen. Als men het Zuidamerikaanse landschap kent, kan men zich indenken welke inspanningen

deze man zich moest getroosten om zijn geliefde planten in de natuur te kunnen bestuderen en vele nieuwe species te ontdekken. Ingewijden kennen het verhaal van het vinden van *Gymnocalycium tillianum* door Rausch en zijn reisgenoten. Op de gymno-bijeenkomsten is hij een welkome gast en overal een gevierd spreker. Vele planten zijn door hem beschreven, sommige naar hem vernoemd. Zijn boek over *Lobivia* weerspiegelt slechts een klein gedeelte van zijn enorme kennis.

Ernst Zecher is het prototype van de aimabele Wener. Samen met Rausch is hij in Zuid-Amerika geweest en verschillende malen in andere cactusgebieden en het is vooral aan hem te danken dat vele WR-nakomelingen hun weg naar de liefhebbers hebben gevonden. Als Gartenmeister van de succulentenafdeling van de Botanische Tuinen van Schönbrunn beheert hij een

grote collectie bijzondere planten en een groot deel van het WR-materiaal. Pronkstuk van de collectie is zonder meer de eeuwenoude fockea. In Oostenrijk is deze bescheiden vakman een begrip in de succulentenwereld.

De laatste in het rijtje is een Nederlander, *Dirk van Vliet*. In de Haagse cactusgelederen een goede bekende. Indertijd legde hij contact met Rausch, hetgeen resulteerde in een gezamenlijke reis naar Zuid-Amerika. Zijn interesse lag bij notocactussen. Aan deze reis hebben we onze *Notocactus vanvlietii* te danken en ook de reisverhalen over het vinden van *Gymnocalycium ragonesei* en *G. tillianum*. Thans woont hij in Zuid-Brazilië.

Ik hoop, dat u het met mij aardig vond deze personen nader te leren kennen.

Mauritshof 124, 3481 VN Harmelen

BORZICACTINAE

8. BOLIVICEREUS SAMAIPATANUS

Rob Bregman

Het geslacht *Bolivicereus* werd in 1951 door de Boliviaanse botanicus Prof. Cardenás beschreven met als enige soort *B. samaipatanus*, genoemd naar de vindplaats Saimapata, een dorp in de Boliviaanse provincie Florida. De planten groeien daar in de valleien van de oostelijke Andeshellingen op een hoogte van ongeveer 1900 m. Het verspreidingsgebied van deze soort is niet erg groot en overlapt gedeeltelijk dat van *Cleistocactus* waarmee *Bolivicereus* waarschijnlijk nauw verwant is. Lange tijd is *Bolivicereus* een monotypisch geslacht gebleven: *B. samaipatanus* was bijna 30 jaar de enige soort. In 1981 kwamen daar drie nieuwe soorten bij, allen door Ritter gevonden en beschreven. Deze

soorten zijn ook afkomstig uit min of meer hetzelfde gebied als *B. samaipatanus*. In de veldnummerlijst van Knize worden (nog onbeschreven) 'bolivicereus-soorten' vermeld die afkomstig zijn uit de streek rond Ayacucho in Peru, een heel stuk noordelijker. Verder kennen we nog *Bolivicereus serpens* die uit Noord-Peru afkomstig is (zie het artikel van Pullen, 1992) en vooral daarom door Ritter in een ander geslacht, *Borzicactella*, is geplaatst. Er is dus op dit moment geen duidelijkheid omtrent de exacte omvang van het verspreidingsgebied van *Bolivicereus*. *B. samaipatanus* behoort tot de gemakkelijkst bloeiende, klein blijvende cereussen van Zuid-Amerika. De bloemen verschij-

nen in groten getale, al aan planten die nauwelijks een decimeter lang zijn. Het is dan ook een populaire en veel in de verzamelingen voorkomende soort.

De plant onderscheidt zich van andere zuilvormige *Borzicactinae* vooral door de bloem. Backeberg was hiervan zeer onder de indruk, reden waarom hij de omslag van zijn Kakteenlexikon met een foto van *B. samaipatanus* sierde. De bloemen verschijnen meestal aan het bovenste deel van de stammetjes en zijn prachtig paarsrood. De rand van de bloemblaadjes is lichter van kleur. De bloemvorm is uitgesproken zygomorf: de zoom van de bloem is scheef zodat de bovenste bloemblaadjes verder uitsteken dan de onderste. De binnenste bloemblaadjes zijn korter dan de buitenste, een kenmerk dat zich bij *Hildewintera* in extrema heeft ontwikkeld en dat zich bij *Bolivicereus* mogelijk in een voorstadium bevindt. Het stuifmeel en de stempels zijn violet gekleurd. De kleurcombinatie van violet en rood is voor bepaalde vogels (in dit geval kolibries) blijkbaar aantrekkelijk, want bij onder andere een aantal fuchsia-soorten, die ook door kolibries worden bestoven, komt dezelfde combinatie voor. Een opmerkelijk bloemkenmerk betreft de aanwezigheid van een ring van bruine haartjes onderin de bloembuis boven de nectarkamer. Deze haarring is vergelijkbaar met een diafragma en heeft waarschijnlijk dezelfde functie, namelijk het verhinderen dat er van de nectar wordt gesnoept door dieren die geen bestuivers zijn.

De grasgroene stammetjes met de bruine areolen maken herkenning eveneens gemakkelijk, hoewel deze kenmerken geen hoge taxonomische waarde hebben. Aanvankelijk zijn de ongeveer 2 cm dikke stammen recht, later buigen ze over de potrand heen en vormen ze aan de basis nieuwe takken.

De vrucht heeft sterke overeenkomst met

die van *Cleistocactus* en is een tamelijk kleine, sappige bes die bij rijpheid indroogt en onregelmatig openscheurt. De zaden lijken meer op die van *Borzicactus* s.s., ze zijn alleen wat langer dan breed en het hilum is sterker ingezonken.

Het wordt eentonig, maar ook het geslacht *Bolivicereus* heeft volgens de IOS geen bestaansrecht meer. In dit geval is daar wel iets voor te zeggen. Het probleem is alleen of *Bolivicereus* bij *Borzicactus* of bij *Cleistocactus* moet worden ondergebracht, omdat *Bolivicereus* met beide geslachten overeenkomsten heeft. De IOS omzeilt dat probleem door het geslacht *Borzicactus* niet te erkennen en heeft dus *Bolivicereus* in *Cleistocactus* geplaatst. Wat mij betreft zou *Bolivicereus* beter in *Borzicactus* passen vanwege de 'normaal' gevormde, geopende bloem en de vrij grote, geknobbeld zaden.

De cultuur is gemakkelijk. De plant is tevreden met elk grondmengsel en hoeft niet per sé volle zon te hebben. In de schaduw zullen er echter minder bloemen verschijnen. De groei is relatief snel. In de winter verdient het aanbeveling om de temperatuur niet onder de 5 °C te laten dalen en de potgrond (of lava) niet geheel te laten uitdrogen, anders kan het groeipunt afsterven, zoals ook nogal eens bij cleistocactussen gebeurt.

Rijke bloei gedurende de hele zomer, schitterende bloemen, probleemloze kweek, relatief klein blijvend, ziedaar een aantal eigenschappen waardoor deze plant niet alleen een uitgesproken liefhebbersplant kan worden genoemd maar zeker ook een plant voor beginners. Warm aanbevolen!

Sikkelstraat 48, 1097 ZG Amsterdam

Literatuur

- Buining, A.F.H. - Succulenta 45:132-133 (1966)
- Cardenas, M. - CSJ(USA) 23:91-94 (1951)
- Cullmann, W. - KuaS 13:193-194 (1962)
- Pullen, A.B. - Succulenta 71:20-21 (1992)

GEWASBESCHERMING

Peter Knippels

Na de serie artikelen over bestrijding van plagen wordt hier extra aandacht besteed aan het voorkomen ervan.

Besmetting, waarbij wordt gedoeld op schimmels en dierlijke belagers, hoeft niet alleen afkomstig te zijn van andere planten in de kas, ook de directe buitenwereld is een potentiële besmettingsbron. Om de oorzaak van het optreden van een ziekte of plaag te weten te komen, is het van belang de omgevingsfactoren en de kans op besmetting te leren kennen. Dit komt er op neer dat we de weersomstandigheden nauwkeurig moeten volgen en registreren. Als u het weer gedurende langere tijd volgt en dit koppelt aan de aanwezigheid van bepaalde insecten of schimmels, kunt u zelf concluderen wanneer u een bepaald ongedierte of een plaag in de kas zal kunnen verwachten.

Zo is bijvoorbeeld gebleken dat bladluizen in het algemeen pas later in het voorjaar massaal uit hun eieren te voorschijn komen. Ze komen niet in het vroege voorjaar uit, er is immers buiten nog geen eten voor ze. Voor hun verspreiding zijn ze afhankelijk van de wind. Dus door in het late voorjaar bij winderig weer de kas niet te luchten - of een beperkte tijd en in beperkte mate - kan de kans op bladluizen worden verkleind of worden voorkomen. Planten in de nabijheid van de kas kunnen een besmettingsbron zijn. Zo kunnen onkruiden of planten in de tuin waardplant zijn voor dierlijke belagers. Doordat de meeste beestjes kunnen vliegen of zich met de wind kunnen laten meevoeren, is het mogelijk dat de planten in uw kas in één zuchtje wind worden besmet. Zorg derhalve in ieder geval voor goede onkruidbestrijding. Dit element hebt u zelf in de

hand.

Metten is weten

Schimmels en dierlijke belagers kunnen resistent worden tegen middelen waarvoor ze oorspronkelijk wel gevoelig waren. Dit kan gebeuren wanneer deze middelen herhaaldelijk worden gebruikt. Bij volledige resistentie is het bestrijdingsmiddel totaal onbruikbaar geworden. Bij gedeeltelijke resistentie is de effectiviteit van het middel afgenomen. Dit houdt in dat frequenter zal moeten worden gespoten om goede bestrijding uit te kunnen voeren. Drie factoren zijn belangrijk bij het ontstaan van resistentie:

- De aard van het te bestrijden organisme. Vooral zich snel vermenigvuldigende organismen kunnen resistent worden.
- De aard van het middel. Resistentie zal niet tegen alle middelen optreden.
- De frequentie van toepassing. De kans op resistentie neemt toe bij herhaaldelijke toepassing van één middel, of meer dan één middel uit dezelfde groep. Als er resistentie is tegen één middel uit een bepaalde chemische groep, houdt dit tevens in dat er resistentie is tegen alle andere middelen uit die groep.

Het voorkomen van resistentie omvat een aantal maatregelen:

- Beperk door hygiëne in de kas het optreden van ziekten en plagen.
- Beperk de bespuitingen tot een minimum.
- Wanneer bespuitingen nodig zijn, vermijd dan het herhaaldelijk gebruik van één middel of een aantal middelen uit één groep. Dit betekent dat men middelen uit verschillende groepen (na 2 à 3 maal gebruiken) dient af te wisselen. Laatstgenoemde twee punten kunnen als

volgt praktisch worden ingevuld. Door in de toekomst het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen systematisch te registreren, kunt u in gaten houden wanneer voor het laatst is gespoten en wanneer eventuele herhaal- of vervolgbespuiting nodig is. Daarnaast kunt u volgen hoe vaak, welk en hoe veel middelen zijn gebruikt. Hierdoor kunt u zelf de kans op resistentie tegen bepaalde middelen beperken. Aan de registratie kan ook op eenvoudige wijze het effect op de te bestrijden ongedierte of ziekten worden gekoppeld.

Een zelf te maken „registratieformulier” zou er zo uit kunnen zien:

Schimmels

Schimmels kunnen eenvoudig en goed worden bestreden, maar u kunt ook de mogelijkheden voor schimmelgroei minimaliseren. Hierbij dient te worden gedacht aan het werken met schoon plantmateriaal en het goed schoon en voldoende droog houden van de kas. Dit laatste kan in het najaar en voorjaar worden gerealiseerd door de kas „droog te stoken”, door niet overvloedig water te geven of het door de planten niet opgenomen water op de tabletten of de grond te laten lopen.

Aakwerf 9, 1804 MZ Gouda

REGISTRATIEFORMULIER				
DATUM	ONGEDIERTE	NAAMMIDDEL	HOEVEELHEID MIDDEL	OPPERVLAKTE BESPUITING
.....
.....
.....
.....
.....
.....
JAAR-TOTAAL		
		
		

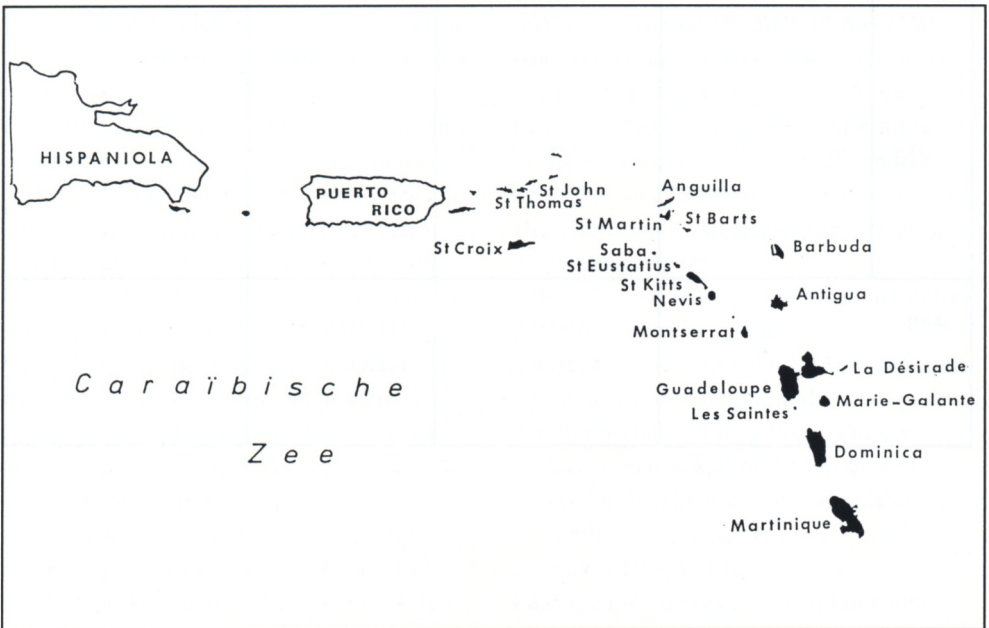
Opuntiaproblemen op de Bovenwindse Eilanden van de Kleine Antillen

P. Wagenaar Hummelinck

Een origineel verslag van het opuntiaonderzoek op de Kleine Antillen door de auteur en andere onderzoekers

Tijdens mijn zoölogische verzamelreizen naar de Bovenwindse Eilanden van de kleine Antillen kon ik de verleiding niet weerstaan om af en toe ook eens naar cactussen te kijken. Hierbij had ik bijzondere belangstelling voor opuntia's omdat bij deze schijfcactussen determinatie in het veld dikwijls niet mogelijk was. Ook bij nadere bestudering van het verzamelde materiaal (dat zich in het herbarium van de rijksuniversiteit Utrecht bevindt) gaf dit nog tal van problemen. Het raadplegen van Britton & Rose's standaardwerk over de Cactaceae bracht geen uitkomst, zodat met verlangen werd uitgekeken naar Howards „Flora of the Lesser Antilles” in de hoop dat deze de oplossing van veel vraagstukken zou kunnen geven. Toen dit niet het geval bleek te zijn, besloot ik mijn losse aantekeningen over

Overzicht ligging Bovenwindse Eilanden

VERENIGINGSNIEUWS

SUCCULENTA

ECHINOCACTUS TEXENSIS

PAUL ROETTER DEL. 1859

1919 - 1994

FEBRUARI 1994

75 JAAR

NEDERLANDSBELGISCHE VERENIGING VAN LIEFHEBBERS VAN
CACTUSSEN EN ANDERE VETPLANTEN

SUCCULENTA

BESTUUR

Voorzitter: Vacature

Secretaris: J. van Alten, Richard Burtonstraat 1, 1325 KK Almere-stad, tel. 036-537.69.70
Penningmeester B.B. Krijnen, Tweelingenlaan 27, 5632 AW Eindhoven, tel. 040-415497.

2e Secretaris: Mevr. J.M. Smit Reesink, Prins Willem Alexanderlaan 104, 6721 AE Bennekom, tel. 08389-17551.

Propaganda: P.J.M. Knippels, Aakwerf 9, 2804 MZ Gouda, tel. 01820-37364.

Verenigingsartikelen: Mevr. E. van Die van Wijnen, Molenweg 56, 6741 KM Lunteren, tel. 08388-3579.

LIDMAATSCHAP

Verzoeken om inlichtingen, aanmeldingen en opzeggingen (vóór 1 december) schriftelijk bij de ledenadministrateur: M.J. van Eijdsen, Postbus 584, 7900 AN Hogeveen..

Kosten lidmaatschap:

leden in Nederland en België f 40,--/Bfrs 725, hier wonende jeugdleden f 20,--/Bfrs 365; elders wonende leden f 50,-- per jaar

FINANCIËLE ZAKEN

Betalingen via de bankrekeningen van SUCCU-LENTA EINDHOVEN:

In Nederland: regk nr. 55.32.38.981 bij de ABN/AMRO of regk nr.680596 bij de Postbank.

In België: Regk nr. 000.1141809-22 bij de Belgische postgiro

In Duitsland: Regk nr. 15.65.907/019 bij de ABN/AMRO te Aachen, BLZ 390.10200

Overige landen in Europa: bij voorkeur per gekruiste (crossed) Eurocheque.

TIJDSCHRIFT SUCCULENTA

Het verschijnt 6 maal per jaar in de even maanden.

KOPIJ

kopij voor het tijdschrift zenden aan Mevr. J.M. Smit-Reesink, Prins Willem Alexanderlaan 104, 6721 AE Bennekom.

Kopij voor het eerstvolgende nummer van het verenigingsnieuws voor het eind van de even maanden te zenden aan: J. van Alten, Richard Burtonstraat 1, 1325 KK Almere-stad.

Advertentie tekst voor plaatsing in het volgende nummer inleveren voor het einde van de even maanden bij Mevr. J.M. Smit-Reesink, Pr. Willem Alexanderlaan 104, 6721 AE Bennekom.

Tel. 08389-17551.

REDACTIE

L. Bercht, Mauritsenhof 124, 3481 VN Harmelen.
L.E. Groen, Heelsumseweg 49, 6721 GR Bennekom.

J.J. de Morree, Kon. Emmalaan 23, 2264 SH Leidschendam.

F. Noltee, Rotterdamseweg 81,3332 AK Zwijndrecht.

A.B. Pullen, Rinkslag 19, 7711 MX Nieuwleusen.
B. Zonneveld, Schubertlaan 196, 2324 BC Leiden.

A. van Uijen, Graadt van Roggenweg 5 b, 3531 AA Utrecht. Tel. 030-943631.

Secretariaat: Mevr. J.M. Smit Reesink, Prins Willem Alexanderlaan 104, 6721 AE Bennekom.

ADVERTENTIETARIEVEN

1/16 pag. f 30,-/Bfrs 600, 1/8 pag. f 55,-/Bfrs 1100, 1/4 pag. f 85,-/Bfrs 1700, 1/2 pag. f 140,-/Bfrs 2800, 1/1 pag. f 240,-/Bfrs 4800. Kortingen op aanvraag.

VERKOOP LOSSE NUMMERS

Via de boekenbeurs, zie onder instellingen

INSTELLINGEN

BIBLIOTHEEK

J. Magnin, Ooievaarstraat 13, 3291 XK Strijen.
Catalogus ad f 1,50/Bfrs 30 te bestellen op postbank regk 13.45.616 t.n.v. J. Magnin.

CLICHÉFONDS

J. Schraets, Geuldersedijk 2, 5944 NH Arcen. Tel. 04703-2913

DIATHEEK

J. Deckers, Hertogstraat 39, 6441 HA Brunssum. Tel. 045-272461

PLANTENCENTRALE

Mevr. E. van Die van Wijnen, Molenweg 56, 5671 KM Lunteren. tel. 08388-3579.

BOEKVERKOOP EN VERENIGINGSARTIKELLEN

Mevr. E. van Die van Wijnen, Molenweg 56, 5671 KM Lunteren. tel. 08388-3579.

Zie elders in het verenigingsnieuws voor gedetailleerde opgave.

BOEKENBEURS

W. Alsemgeest, Stadhouderslaan 3, 3417 TT Montfoort. tel. 03484-1083

Bijgewerkt tot en met 31 december 1993

NEDERLAND

Verjans J., St Anthoniebreestraat 34, 1011 HB Amsterdam.
 Geerts H.A., J. van Weezelstraat 16/4, 1063 KM Amsterdam.
 Prins W., Jac. van Campenlaan 158, 1222 KR Hilversum.
 Santbrink G. van, Spitsbergen 15, 1505 EG Zaandam.
 Mevr. Bib-Gorter, Zaanweg 100, 1521 DP Wormerveer.
 Grimmelikhuisen C.B., Stationsstraat 1541 LJ Koog aan de Zaan.
 Morit D., St Laurentiusstraat 21, 1616 CB Hoogkarspel.
 Swen J., Stolphoede 18, 1689 DH Zwaag.
 Zuidweg J.K., M.v. Waardenburglaan 11, 1785 JM Den Helder.
 Hermsen P., Sloestraat 4, 1826 CV Alkmaar.
 Gerstel H.B., Lingestraat 12, 1946 AR Beverwijk.
 Jong Th.E. de, Br. Ingenhoeslaan 368, 2273 HT Voorburg.
 Brouerius van Nidek C.M.C., Bachstraat 594, 2324 HE Leiden.
 Bosch M.K., Boerhavenlaan 68, 2334 ES Leiden.
 Burg-Olk I. v/d, Hondsdrafzoom 7, 2353 RM Leiderdorp.
 Spoelstra B., Wasbeeklaan 9, 2361 HG Warmond.
 Reynvaan M.J., Nachtegaallaan 20, 2566 JM Den Haag.
 Buyze-van Wezel Mevr. A.A., T. v. Poortvlietstraat 22, 2613 WH Delft.
 Voogd Heer de, Julianastraat 72, 2751 GB Moerkapelle.
 Wijker R., Hogenbanweg 457, 3112 CM Schiedam.
 Hart P.G. 't, I. da Costastraat 62, 3221 TK Hellevoetsluis. Verbrugge H., Uhlenbeckstraat 65, 3273 CG Voorburg.
 Jong S. de, Hoge Kade 8, 3341 BD Hendrik Ido Ambacht.
 Groot M.J.G. de, Rosmolen 4, 3995 AM Houten.
 Dooyeweerd Heer van, Harriët Freezerstraat 85, 4003 DH Tiel.
 Schop H.J., Windwijzer 2, 4336 KZ Middelburg.
 Raaijmakers A., Bevrijdingsstraat 13, 4641 BG Ossendrecht.
 Visser-Peeters Mevrouw, Roode Vaart 19, 4782 RB Moerdijk.
 Meer J.A.M. v/d, Hogeveneseweg 118, 5017 CH Tilburg.

Machielsen C., Montgomerystraat 15, 5025 XX Tilburg.
 Folter Stefan de, Johan de Wittstraat 20, 5151 CK Drunen.
 Reijt J.C.M. v/d, Lange Tuistraat 27, 5212 SG 's Hertogenbosch.
 Roland F., Bollenveld 41, 5235 NL 's Hertogenbosch.
 Visker L., Haarsteedsestraat 66, 5254 JS Haarsteeg.
 Verstraaten, Zuidoosterlaan 6, 5263 AM Vucht.
 Couwenberg J., Car. Simplexplein 24, 5534 AK Netersel.
 Doesburg-Muschter Mevrouw M.I., Icaruslaan 38, 5631 LG Eindhoven.
 Visser A., 't Geluk 25, 5662 HT Geldrop.
 Evers M., Vlaskuileweg 62, 6105 CP Maria-Hoop.
 Schoemaker A., Haagsteeg 38, 6708 PM Wageningen.
 Hunting S.H.P., De Klomp 21, 7041 TA 's Heerenberg.
 Kupper A.M.B.E., Wenneker 27, 7152 HB Eibergen.
 Nossent P., Anjerstraat 14, 7221 AS Steenderen.
 Welbergen J.F., Bouwhuisweg 6, 7245 VK Laren.
 Biesma P., Langestraat 27, 7419 AP Deventer.
 Ubink P.J., Middelweg 167, 8021 CL Zwolle.
 Peek J.W., Verlengde Haerderweg 5, 8085 RT Doornspijk.
 Tadema J., Jan Mankeslaan 89, 8442 HN Heerenveen.
 Bouma W., Tj. Wagenaarstraat 2, 9203 SR Drachten.
 Cazemier A., Klinckemalaan 25A, 9801 CA Zuidhorn.
 Heethuis R., Trambaan 15, 9946 RT Woldendorp

BELGIË

Dedain M., Rue Croix Thomas 40, 1341 Cerdux.
 Wets W., Beatrijsstraat 21, St. Kat. Waver.
 Verhelle J., Nachtegaalstraat 22, 3560 Lummen.
 Venema Dr J.J.M., Smeetsstraat 93, 3620 Lanaken.
 Torton V., Avenue Gaston Baudouse 42, 7181 Feluy.
 Vanmoortele R., Tijmmersmansstraat 26, 8400 Oostende.
 Dierickx S., Waelestraat 11, 9300 Aalst.
 Wellekens D., Kapellestraat 10, 9473 Denderleeuw.

De secretaris van de afdeling de Achterhoek is verhuisd. Het adres van mevr. A. Heijnen luidt thans: Kuipersweg 9, 7107 BC Winterswijk -Kotten. tel 05430-64314.

Het adres van de voorzitter van Gooi en Eemland is niet correct vermeld in het voorgaand nummer. Daarom nog even opnieuw: De Heer J. Rijnders, Elbert Mooylaan 48, 1241 BE Kortenhoef, tel. 035- 560314

De secretaris van de afdeling Flevozoom is verhuisd. Het nieuwe adres luidt: Mevr. J.H. Bruynis-de Vries, Lange Haag 199, 3853 EG Ermelo. Tel.: 03417-57209

Hetzelfde overkomt de secretaris van Zwolle. Zijn adres luidt: De heer A.B. Pullen, Rinkslag 19, 7711 MX Nieuwleusen. 05296-2284.

JAARVERSLAGEN AFDELINGEN

Wij vragen Uw medewerking, de jaarverslagen van Uw afdeling (secretaris en penningmeester) zo spoedig mogelijk in te zenden. Het is voor allen plezierig, als deze stukken in de verenigingsverslagen kunnen worden verwerkt. Vanzelfsprekend kunnen functionarissen, die vragen of problemen hebben bij de heren Krijnen/van Alten aankloppen voor informatie en assistentie.

Totaan de deadline ontvangen: Delzijl, Fryslân, Groningen, Nijmegen, Tilburg

VERKIEZING BESTUURSLEDEN

Kandidaten voor de functies van voorzitter en penningmeester kunnen zich tot eind februari melden bij de secretaris. De huidige voorzitter heeft op 1 december 1993 zijn functie ter beschikking gesteld. De penningmeester treedt dit jaar statutair af en is niet herkiesbaar.

JAARVERSLAG PLANTENCENTRALE

Dit jaar kreeg ik van verschillende leden weer veel planten toegestuurd voor de beginnerspakketjes. Hiervoor wil ik iedereen weer hartelijk bedanken, want zoals U weet kan ik niets doen voor de beginnende leden als ik niet genoeg planten in voorraad heb. In totaal zijn er 72 pakjes verstuurd.

Helaas hebben we de ruil/verkoop activiteit moeten beëindigen, daar er het afgelopen jaar totaal geen belangstelling voor was. Een en ander heb ik uitgelegd in een artikelje over de

plantencentrale, elders in dit blad.

De prijs voorde pakjes wordt in het nieuwe jaar f 7,50, daar de portokosten door de invoering van de "belbezorging" aanzienlijk verhoogd zijn. Mevr. E. van Die-van Wijnen.

JAARVERSLAG BIBLIOTHEEK

Dit jaarverslag van de Succulenta-bibliotheek zal het laatste zijn, dat door ondergetekende wordt verzorgd.

In het verslagjaar 1993 werd door 27 leden gebruik gemaakt van de bibliotheek. Dit betekent een afname van ca 50 % ten opzichte van 1992. Deels is dit helaas veroorzaakt door een chronisch tijdgebrek van ondergetekende. Onder de gebruikers waren 10 leden, welke voor het eerst gebruik maakten van de bibliotheek. In totaal werden 45 pakjes met boeken en tijdschriften verstuurd. Het totaal aantal uitgeleende tijdschriften en boeken bedroeg circa 100.

Voor wat de fotocopiëën betreft, er werden voor 4 leden ongeveer 120 fotocopiëën gemaakt uit 10 verschillende boeken of tijdschriften. Dit betekent een vooruitgang ten opzichte van 1992.

Het aantal boeken werd met 7 stuks uitgebreid, waaronder het 8e deel van het Euphorbiajournal en de Agaves van continentaal N-Amerika van Gentry. Bovendien werden we verblijd met een schenking van Mevrouw Verduyn-de Bruin, namelijk het nieuwe Conophytumboek van St. A. Hammer. Ook werden de deeltjes 9 en 10 van Bradleya opgenomen in de bibliotheek.

Verder werd ook in 1993 de catalogus van de bibliotheek op diskette bijgewerkt.

Ook in 1993 hielden een aantal lezers de boeken zonder toestemming langer in hun bezit, dan is toegestaan (1 maand!).

De situatie is zelfs zo, dat door het niet terug sturen van boeken en/of tijdschriften, er enkele als verloren moeten worden beschouwd.

Ik hoop, dat de mijn opvolger even veel plezier zal belevenaan de noodzakelijke activiteiten en wens haar of hem daarmee een ook voor de vereniging nuttige periode toe.

J.Ch.A. Magnin.

BOEK: CACTUSSEN

Zojuist verschenen het boek Cactussen bij de uitgeverij Helmond B.V. Dit boek is een uitgebreid encyclopedistisch werk met circa 1100 foto's. de prijs bedraagt f 59,90. In de maanden maart tot en met mei zal dit boek voor leden van Succulenta worden asangeboden tegen een **ledenprijs** van f 47,90. Nadere inlichtingen bij het secretariaat en verder in het aprilnummer.

75 JARIG BESTAAN SUCCULENTA
JUBILEUMWEEKEND 28 EN 29 MEI -
GLOBAAL PROGRAMMA

Zaterdag 28 mei

- 9.30-10.00: Ontvangst deelnemers ALV met koffie
10.00-12.00: Algemene Ledenvergadering
12.00 : Aanvang plantenbeurs
12.00-13.30: Pauze met lunchverkoop
13.00 : Opening plantententoonstelling
13.30-14.30: Lezing
14.30-15.15: Pauze
15.15-16.00: Diawedstrijd
16.00-16.30: Pauze
16.30-18.00: Workshops
18.00 : Sluiting plantenbeurs en einde Hortusdeel zaterdag

's avonds : Samenzijn met prijsuitreikingen diawedstrijd en plantenkeuring

Zondag 29 mei

- 10.00 : Aanvang plantenbeurs en openstelling plantententoonstelling
10.30-11.30: Lezing
11.30-13.00: Pauze
13.00-14.00: Lezing/diashow
14.00-14.45: Pauze
14.45-16.00: Planten- en boekenveiling
16.00 : Einde plantenbeurs en einde jubileumweekend

Zalen 10 minuten voor aanvang open, in principe alleen toegankelijk voor leden van Succulenta.

HERHALINGEN

VOOR HET WEEKEND ZIJN WE OP ZOEKEN NAAR EEN CEREMONIEMEESTER(S) EN EEN VEILMEESTER. Informatie hieromtrent treft u in het decembernummer (1993) van Succulenta.

Data

- tot 1 februari kunt nog boeken en planten aangeven voor de veiling.
- tot 1 maart kunt u dia's opsturen voor de diawedstrijd op-sturen aan Peter Knippels (Aakwerf 9 2804 MZ Gouda).
- tot 1 mei aanmelden voor deelname aan de plantenkeuring.

VOOR MEER INFORMATIE: IN HET OKTOBERNUMMER (1993) ZIJN DE REGLEMENTEN VAN DEZE DRIE ACTIVITEITEN AFGEDRUKT.

Tafelverhuur plantenbeurs

In het jubileumweekend wordt in samenwerking met de afdeling Leiden in de Orangerie van de Hortus een plantenbeurs gehouden. Deze beurs zal duren van zaterdagmiddag na de lunch tot en met zondagnamiddag. Wilt u meer weten dan kunt u contact opnemen met de heer Th. Hoekstra (tel.: 01718-71497). Geïnteresseerden moeten snel reageren, het aantal beschikbare tafels is beperkt.

H(m)-otellaccomodatie in de nabijheid van Leiden

-Motel De Gouden Leeuw (Van der Valk), Veurseweg 180 te Voorschoten, tel.: 071-615916;
-Motel De Bijhorst (Van der Valk), Zijdweg 54 te Wassenaar, tel.: 01751-19344;
-Motel Sassenheim (Van der Valk), Warmonderweg 8 te Sassenheim, tel.: 02522-19019;
-VVV Leiden, Stationsweg 210 te Leiden, tel.: 071-146846.

Nationale Hortusdag

De Stichting Nederlandse Plantentuinen (SNP) te Utrecht organiseert in samenwerking met de Horti jaarlijks de Nationale Hortusdag. Deze Hortusdag vindt plaats op de eerste zaterdag van juni en staat in het teken van een bepaald thema. De meewerkende tuinen ontvangen op deze dag ca. 15.000 bezoekers.

In 1994 zal de Nationale Hortusdag plaatsvinden op 4 juni en zal in het kader van het 75 jarig bestaan van Succulenta in het teken staan van Succulenta, succulenten en de verzorging ervan. De individuele plantentuinen zullen in samenwerking met de afdelingen zorgdragen voor de organisatie en invulling van de dag. Het programma kan per tuin verschillen, gestreefd wordt naar een 'standaardpakket' per tuin. Dit standaardpakket omvat in ieder geval een zakje succulentenzaad, met toelichting, als presentje voor iedere bezoeker. In het volgende nummer van Succulenta zal een overzicht gepubliceerd worden van de deelnemende tuinen en hun specifieke activiteiten op deze dag.

Voor informatie over de Nationale Hortusdag en de Landelijke Open Dag bij Liefhebbers kunt u contact opnemen met Cees de Bruin, tel.: 078 - 162451.

In de volgende Succulenta:

- Volledig programma jubileumweekend te Leiden en plattegronden (28 en 29 mei).
- Overzicht te veilen planten en boeken.
- Overzicht deelnemers Open Dag bij Liefhebbers (4 juni).

-Overzicht deelnemende plantentuinen aan de Nationale Hortusdag (4 juni).

Heeft u vragen, opmerkingen of suggesties, dan kunt u de vol-gende personen bellen: Cok Grootsholten (01740-27795), Jos Huizer (02522-30255), Peter Knippels (01820-37364) of Frans Noltee (078-124200).

INSTELLINGEN - 1

PLANTENCENTRALE

De plantencentrale bestaat zoals bekend uit twee activiteiten. In de eerste plaats hebben we via ruilen/of te kooplijsten die door leden, die overtollig plantenmateriaal hebben, opgesteld worden. Dat brengt veel werk met zich mee voor de betreffende leden terwijl de respons van de leden daarop jammergenoeg in het algemeen zeer pover bleek te zijn. De verklaring hiervoor moet hoogstwaarschijnlijk gezocht worden in het gemak, waarmee men op beurzen direct de planten die men hebben wil, kan uitzoeken en kopen. Dit zonder de rompslomp van de eerder genoemde lijstenprocedure. Om die reden heb ik dan ook het bestuur voorgesteld deze activiteit van de plantencentrale te beëindigen. Het bestuur stemde hiermee in.

Gelukkig echter verheugt de andere activiteit van de plantencentrale zich in een groeiende belangstelling. Deze activiteit is het helpen van de beginnende cactus en vetplantenliefhebbers aan het starten van een eigen verzameling door middel van beginnerspakketjes. Deze leden kunnen een pakketje toegezonden krijgen, waarin ongeveer 12 soorten plantjes. (1 pakje per jaar, maximaal 3 jaar lang).

Toezending volgt na ontvangst van f 7,50 op postbankrekening nr 3960475 ten name van Succulenta Plantencentrale te Lunteren, onder vermelding van "beginner 1994"

Leden uit België kunnen Bfrs 150 storten op rekening 000-11-41-809-22 bij de Belgische postgirodienst ten name van Succulenta-Eindhoven.

De liefhebbers van succulenten, die veel zaaien en zodoende planten over hebben, die zij willen afstaan voor beginnerspakketjes, kunnen deze (zonder pot of aarde en allen tijdens vorstvrij weer) opsturen naar onderstaand adres. **De portokosten worden vergoed** (Graag gironummer opgeven!)

De gevers kunnen bovendien drie wensplanten opgeven. Ik zal proberen één van die wensen te vervullen.

Mevr. E. van Die-van Wijnen
Molenweg 56
6741 KM Lunteren.

PROPAGANDAMATERIAAL, BOEKENVERKOOP EN VERENIGINGSARTIKELEN

Propagandamateriaal kan, tegen portovergoeding, bij mevr van Die aangevraagd worden.

Er zijn op dit moment verkrijgbaar:

- "Wat betekent die naam" een verklarend woordenboek van botanische namen van succulente- en aanverwante planten, prijs fl 15,50/ Bfrs 310.

- Handleiding voor het verzorgen van cactussen en andere succulenten, prijs fl 10,-/Bfrs 300.

- Discoboek Buining (duitse uitgave), prijs f 7,70/Bfrs 150.

Verenigingsartikelen:

- de bewaarband voor het tijdschrift (1 jaargang) fl 18,-/ Bfrs 360 (vanaf 2 banden fl 16 Bfrs 320 per stuk)

- de verenigingsspeld. Deze is als steekspeld verkrijgbaar, prijs fl 4,-/ Bfrs 80.

- correspondentiekaarten uitgave 1992, prijs f 8,- Bfrs 160.

Alle artikelen franco thuis.

Bestellingen uitsluitend door overschrijving van het juiste bedrag en vermelding van het gewenste artikel op postgiro 3742400 t.n.v. Succulenta te Lunteren.

Voor België, Belgische postgirodienst rekening 000-11-41-809-22 t.n.v. Succulenta te Eindhoven.

BOEKENBEURS

TE KOOP GEVRAAGD; tweedehands boeken en tijdschriften over succulenten Ook Succulenta's van vóór 1960 zijn welkom. De boeken worden jaarlijks op een ledenvergadering aangeboden. Aanbiedingen aan W. Alsemgeest, Stadhouderslaan 3, 3417 TT Montfoort. Tel. 03484-1083.

KALENDERS 1994 (Op is op!)

Er zijn nog een aantal van deze kalenders in voorraad. U kunt deze (niet franco) verkrijgen tegen elk aannemelijk bod. Stelt U zich hiervoor in verbinding met mevr. van Die.

CLICHÉFONDS

Zoals gebruikelijk geven wij U een overzicht van de soorten uit de zaadlijst van het Clichéfonds, waarvan op 9 januari 1994 nog voldoende voorraad aanwezig lijkt.

Het aantal bestellingen neemt wel wat, maar nog niet veel af, zodat er alle kans is, dat bij het uitkomen van Succulentadit overzicht niet meer geheel juist is. Houdt er dus terdege rekening mee, dat een aantal van de hier vermelde soorten geen voorraad meer aanwezig is. Betaal dus niet tevoren maar pas na ontvangst van de zaden en rekening.

Alle hieronder genoemde soorten kunt U bestellen per porti en per 5 porties voor de prijs van 4. Dit geldt ook voor de soorten van f 2,50 per portie. De nog aanwezige zaden worden ongelimiteerd verkocht aan de bestellers in volgorde van binnenkomst van hun bestelling.

Zoals gebruikelijk is het minimumbedrag van de bestelling f 7,50 (exclusief portokosten). Op bestellingen voor een kleiner bedrag wordt door ons niet gereageerd.

Voor Uw bestelling kunt U gebruik maken van het bij de zaadlijst gevoegde bestelformulier of U kunt Uw bestelling vermelden op een vel papier. Vergeet Uw adres niet en vermeldt voor- dan wel achteraf betaalt. De volgende nummers lijken op dit moment nog voldoende voorradig:

ACA	t/m 10,13 t/m 15,	40;	DR 01,02;
02,03,07,08,10,11,13	17,19,23 t/m 30,34 t/m	RHL 01;	EU 01 t/m 03;
t/m 15;	44,46;	ROC 04,06;	FO 02;
ANC 01,02;	HAM 01,02,04;	SCL 01 t/m 07;	GI 02 t/m 10;
ARI 01 t/m 05,07, 08;	HIL 01;	SEE 01;	GL 02;
ARM 01;	LOB 01 t/m 10,12 t/m	SET 01;	HA 01,03 t/m 05;
AST	30,32 t/m 35;	SOE 01 t/m 03;	IB 01;
03,06,08,11,12,14;	LOP 02,03;	STI 01,02;	IP 01;
AUC 01;	LOX 01,02,04;	STO 01, 02;	JA 01;
AZT 01,	MAL 001,003 t/m	SUL 01 t/m 14;	LI 01 t/m 27,30 t/m
AZU 01;	010,012 t/m 021,024	THE 01 t/m 14,17 t/m	40;
CAR 01;	t/m 030,032 t/m	20,22 t/m 25;	LM 01 t/m 03;
CEL 01;	037,041 t/m 062,066	TRI 01,03 t/m 05;	MA 01 t/m 04;
CER 01 t/m 03;	t/m 072, 074,077 t/m	TUR	ME 01;
CLE 01 t/m 04;	081,083 t/m 088,090	01,03,10,11,13,20,21;	OD 01 t/m 04;
COP 05 t/m 07;	t/m 099,101,102,104	UEB 02;	OX 01;
COR 01 t/m 03;	t/m 107,109, 111,114	VAT 01;	PC 01;
COY 04 t/m	t/m 118,120,121,126;	WEI 01 1/m 13;	PE 01;
06,12,13,17;	MAT 01 t/m 10,13 t/m	WIL 02;	PL 01 t/m 06;
DIC 01;	17;	AG 04,06,07,09,10,13	PO 01 t/m 03;
ECA 02,03,05;	MEL 01 t/m 16,18 t/m	t/m 16;	PS 01;
ECC 02 t/m 17,20 t/m	34;	AL 05,06,08,09;	RH 01,02;
25,31 t/m 33,35,39 t/m	MIA 02,04;	AN 01 t/m 04,06,	RU 01 t/m 05;
48,50;	MIL 01 t/m 03;	07,09,11,12; AO 01,03	SE 02,03,05,06,08 t/m
ECF 01,03,05 t/m	NBE 01,02;	t/m 10;	10,12,14 t/m 16;
07,09;	NCH 04,06,27t/m	AR 01 t/m 13;	ST 01;
ECM 02;	29,33,34,36,37,39,40,4	BJ 01;	TC 01;
ECN 01,02,05 t/m 11,	3;	BM 01,02;	TQ 01 t/m 03;
13 t/m 16,18,19;	NEP 01 t/m 07,12 t/m	BO 01;	TY 01.
ERA 01;	17;	BU 01,02;	
ESC 03,05 t/m	NER 01,02;	CD 01;	
08,10,12 t/m 14;	NOT 01 t/m 28,30;	CI 03 t/m 10;	
ESP 03,04,06;	OPU 01,03;	CN 01 t/m 10;	
FER 01 t/m 07,09 t/m	PAR 01 t/m 21,	CP 01 t/m 06,09 t/m	
11;	PED 02,03;	11;	
FRA 06 t/m 10;	PFE 01, 02;	DC 01;	
GYC 03 t/m 05,07;	PYR 01 t/m 05;	DE 01,02;	
GYM 01,02,04,06,08	REB 01 t/m 14,16 t/m	DO 01;	

Van alle gemengde soorten uit de Zaadlijst lijkt nog voldoende voorraad aanwezig. Alleen van MIX LI zullen er wel weer weinig porties van 1000 zaden voorradig zijn.

Richt Uw bestellingen naar:
J.A. Schraets, Beheerder Clichéfonds
Geuldersedijk 2,
5944 NH ARCEN

AFDELINGSNIEUW S- 1

VERZOEK.

Van enkele afdelingen zijn de activiteiten (nog) niet in de navolgende opsomming opgenomen. Bij het ter perse gaan van dit nummer waren hun programma's nog niet bekend. Teleurgestelden verwijzen wij gaarne naar het volgende nummer van het verenigingsnieuws.

Afd. Achterhoek.

- 10 feb. Jaarvergadering plus dia's.
10 mrt Dialezing door H. Viscaal over de tuinen van Tenerife.
14 apr. Voorbereiden tentoonstelling. Zaaien en tips.

plaats: E.N.O. gebouw
Woerdseweg Groenlo
aanvang: 20.00 uur

Afd. Arnhem.

- 13 jan. Jaarvergadering
10 feb. Dia-lezing door J. Pot over Sulcorebutia's
10 mrt Dia's van eigen leden
plaats: Zaalje van de speeltuinvereniging "Tuindorp" achter het pand Floralaan 18 Wageningen
aanvang: 20.00 uur.

Afd. Brabant-België.

- 25 feb. Lezing door Franck Van Den Broeck over hoogtepunten uit mijn reizen.
25 mrt Lezing door Robert Van Averbek over Melocactussen.
29 apr. Lezing door G. Linssen over moeilijke planten.

plaats: Hoger Rijksinstituut voor Tuinbouw de Bavaylei 116 1800 Vilvoorde
aanvang: 20.00 uur.

Afd. Eindhoven.

- 14 feb. Jaarvergadering
14 mrt Lezing door de heer Genotte over insecten en plantenziekten
11 apr. Lezing door de heer L. Bercht over de plantenflora van Paraguay.

plaats: Wijkgebouw 't Slot.
Kastelenplein 167 Eindhoven
aanvang: 20.00 uur

Afd. Fryslan.

- 8 feb. Lezing J. Essers.
8 mrt Onderling planten ruilen en uitslag kweekwedstrijd.
12 apr. Lezing door Wim Alsemgeest over Echinomastus, Escobaria en Matucana.
23 apr. reisje naar

plaats: Zalencentrum Tivoli
Huizumerlaan 59 Leeuwarden
aanvang: 19.30 uur.

Afd. Gooi- en Eemland.

- 10 feb. Lezing door Jos vrenken over de Echinocerei en ik.
10 mrt i.v.m ziekte van de heer Rubingh wellicht een andere inleider..
14 apr. Lezing door Ben Zonneveld over vetplanten voor buiten.
23 apr. Excursie naar het westland.

plaats: Simon Stevinweg 146,ingang Lieve de Keylaan Hilversum
aanvang: 20.00 uur.

Afd. Gorinchem-Den Bosch.

- 21 feb. ²⁾ Lezing R. van Donkelaar, Euphorbia
14 mrt ¹⁾ Lezing W. Dams, Mexico 2000, I
11 apr. ²⁾ Frans Noltee, Namaqualand
plaats: ¹⁾ Herberg De Prins, Hoogstraat 50, Berlicum of ²⁾ zaal Zidewinden, Julianastraat 1, Sprang Capelle; aanvang: 20.00 uur

Afd. Groningen.

- 17 feb. Videodemonstratie door Piet van Veen en Dick Munniksma
10/13 mrt Tuinshow Martinihal.
17 mrt Gezamenlijke lezing door Cees v/d Wouw over Afrikaanse succulenten
21 apr. Kasbezoek bij de Vries in Drachten.
23 apr. Gezamenlijk reisje naar de VU in Amsterdam, Ubink in Kudelstaart en Ploeger in de Bilt.

plaats: 15 dec. Jaarvergadering.
TIJDELIJK Scholencentrum de Vinkenborgh,
Tracertijnstraat 12, aanvang 19.00 uur.
aanvang: 19.30 uur

Afd. Den Helder e.o.

- 12 feb. Lezing door ben Zonneveld over Sempervivum en Jovibarba, species en cultivars.
26 mrt Lezing door Paul Shirley over Ceropegia.
16 apr. Lezing A. Klaassen over orchideeën.
plaats: Centrum voor Natuuronderwijs "De Groene Poolster" Pasterstraat 6 Den Helder
aanvang: 13.45 uur

Afd. Hoeksche Waard

- 10 feb. Quiz, samengesteld door Jan Magnin
10 mrt Dialezing door Nico Uittenbroek over de Floriade 1992.
14 apr. Discussie over zaaien, cultuur en kweken.

plaats: Natuur Educatief Centrum bij de Rijkshaven Numansdorp
aanvang: 20.00 uur

Afd. Nijmegen

- 1 feb. Praatavond zaaimethode
1 mrt Lezing door de heer Linsen over Astrophytum
5 apr. Lezing door de heet Grootcholten over cactussen en vetplanten

plaats: Opleidingscentrum 't Vanck Energieweg 19 Nijmegen
aanvang: 20.00 uur

Afd. Tilburg

- 21 feb. Thema-avond
14 mrt Lezing door G. Linssen over de mini en maxi: cereï en cereusachtigen in de kas
11 apr. Thema-avond
24 apr. Plantenbeurs in de Kasteelhoeve.

plaats: Kasteelhoeve, Hasselstr 256, Tilburg
aanvang: 20.00 uur

Afd. Utrecht e.o.

- 10 feb. Jaarvergadering
plaats: Buurthuis Ravelijn, H.Graaflandstraat 2a Utrecht
aanvang: 20.00 uur

Afd. Voorne-Putten en Rozenburg

- 14 feb. Diavond, verzorgd door Johan de Vries
14 mrt Lezing door Robert Mayer over de Mesa Garden in Nieuw Mexico
11 apr. Dialezing door Simon Kooy over Chileense cactussen.

plaats: Het Trefpunt, Burg. v.d. Blinklaan 5 Vierpolders (Gem Brielle)
aanvang: 19.30 uur

Afd. Ysselstreek

- 25 feb. Zwerftocht door Succulentenland, een speelse plantenavond
25 mrt Lezing door Paul Shirley over Ceropegia
29 mrt Onderlinge ruilavond
plaats: Autodistribution van Rijn Manegestr 3 Deventer
aanvang: 20.00 uur

AFDELINGSNIEUWS - 2

Afd. Zaanstreek

- 4 feb. Jaarvergadering.
4 mrt Lezing door L. Bercht over planten uit Paraguay.
8 apr. Lezing H. de Looze over de Zomer in Mexico.
24 apr. Beurs van Cactussen en vetplanten
plaats: kantine van de sporthal De Springplank Saenredamstraat 34 Assendelft
aanvang: 20.00 uur

Afd. Zuid Limburg

- 1 feb. Lezing door W. Dams over het eerste cactuscontact.
1 mrt Lezing A.B. ter Brugge over Succulenten in de West Kaap.
5 apr. Praktijk avond met o.a. Zaaien, enten en stekken.

plaats: Gemeenschapshuis, Hoofdstraat 12 Schimmert
aanvang: 19.30 uur

Afd. Zwolle

- 22 feb. Dialezing "Tuinen rond Barcelona" door Ton Pullen.
22 mrt. Doe avond.
26 apr. Dialezing over Zuid-Afrikaanse vetplanten door C. Grootcholte.

plaats: Gebouw de Groene Welle, v/h Centrum voor Tuinbouwonderwijs
Prinses Margrietstraat 2 Zwolle
aanvang: 19.30 uur

NIEUWS VAN ONZE BELGISCHE ZUSTER-VERENIGINGEN

Cactusvrienden Limburg

- 21 feb. Alpenflora door A. De Roeck
21 mrt Bloemschikken met als thema "Pansen" door P. Dams
18 apr. Chili door D. Jacobs
plaats: Cultureel Centrum Dekenstraat 40 Heusden Zolder
aanvang: 20.00 uur

De opzet van de evenementenkalender wordt gewijzigd, daar een splitsing tussen de rubriek kalender en evenementen heeft geleid tot het wegvallen van een toelichting op een evenement. De toelichting wordt nu in de kalender vermeld. In verband met de leesbaarheid van de kalender worden hierbij de volgende regels gesteld:

* De vermelding t.b.v. afdelingen bedraagt maximaal 80 woorden.

* De vermelding t.b.v. andere instellingen hooguit 40 woorden.

* Platte gronden, inschrijfformulieren etc. worden niet meer opgenomen.

* Open dagen worden afzonderlijk gelijst. De lijst bevat: datum-tijd-adres-type verzameling en omvang (m2)

Voor alle andere gewenste vermeldingen wordt verwezen naar de rubriek Vraag en Aanbod (alleen leden 1x per jaar) en de advertentie rubriek.

1994

28 februari

Sluiting inbreng voor Jubileum planten- en boekenveiling

28 februari

Sluiting deelname Jubileum Dia wedstrijd

22/30 april

Jubileum-verenigingsreis Spanje (onder voorbehoud)

24 april

Cactus- en vetplantenbeurs van de afdeling Zaanstreek

1 mei

Sluiting deelname aan de Jubileum plantenkeuring

7/8 mei

Beurs afdeling Haarlem i.s.m. Natuur en Milieu van de gemeente Haarlem; manifestatie "Natuurlijk Tuinieren" en kindermiddag I.V.N. Plaats: Stadskweektuin aan de Kleverlaan 9 te Haarlem nabij station en Ripperdakazerne. Deelnamekosten f. 6,- per tefel/dag (2m) op f. 4,- per meter. Open van 10.00 tot 16.00 uur. Toegang gratis! Bel voor opgave/inlichtingen: G. Koerhuis, Weteringstraat 34, 2023 RV Haarlem 023-262624 of Th. Droog, Zwitserlandstraat 4, 2034 BL Haarlem 023-364325

7 mei

Cactus- en Vetplantenbeurs afdeling Fryslân.

Deze keer echter niet in de kantine van het A.O.C.. Wegens bouwwerkzaamheden op een andere, gemakkelijk te vinden plaats aan de Huizemerlaan in de zalen van Tivoli. Het is dezelfde straat, die U altijd al bent ingereeden om het A.O.C. te bereiken. Parkeren is geen probleem. Alles is gelijkvloers en de weg wordt aangegeven. Openingstijden van 9.00 tot 15.00 uur. Tafelhuur p/m f4 liefhebbers, f7,50 handelaren. Contactadres: A. Veenstra, Bernhardlaan 48 a, 9291 HP Kollum, tel.: 05114-51966.

12 mei (hemelvaartsdag)

De afdeling Achterhoek organiseert een grote cactustentoonstelling en beurs in- en om het E.N.O. gebouw aan de Woerdenseweg te Groenlo (achter de "Grolsch") De openingstijden zijn van 10 tot 17 uur en de toegang is gratis. Info: Mevr. A. Heijnen, tel 05430-64314.

12 t/m 23 mei.

I.v.m. 75jrg bestaan SUCCULENTA organiseert GRONINGEN een succulentententoonstelling bij de borg VANHILDERSUM (nabij Leens, weg Groningen naar Lauwersmeergebied). Toegangsprijs f 5,-, inclusief bezoek tuinen borg Verhildersum. Geopend van 10.30 tot 17.00 uur. Let op 16 mei gesloten!! Tijdens de tentoonstellingsperiode verkoopbeurs op 14 mei. De tafelhuur bedraagt f5,- p/m. Aanmeldingen voor de verkoopbeurs aan W. ten Hoeve, Watermolendijk 2, 9761VH Eelde. tel. 05907-95523. Na storting van het verschuldigde huurbedrag op gironummer 3015398 van W. ten Hoeve is de reservering definitief.

15 mei

Goudse cactusbeurs

28/29mei

Jubileummanifestatie/Voorjaarsvergadering Zaterdag 28 mei

9.30-10.00: Ontvangst deelnemers ALV met koffie
 10.00-12.00: Algemene Ledenvergadering
 12.00 : Aanvang plantenbeurs
 12.00-13.30: Pauze met lunchverkoop
 13.00 : Opening plantententoonstelling
 13.30-14.30: Lezing
 14.30-15.15: Pauze
 15.15-16.00: Diawedstrijd
 16.00-16.30: Pauze
 16.30-18.00: Workshops
 18.00 : Sluiting plantenbeurs
 's avonds :Samenzijn met prijsuitreikingen diawedstrijd en plantenkeuring

Zondag 29 mei

- 10.00 : Aanvang plantenbeurs en openstelling plantententoonstelling
10.30-11.30: Lezing
11.30-13.00: Pauze
13.00-14.00: Lezing/diashow
14.00-14.45: Pauze
14.45-16.00: Planten- en boekenveiling
16.00 : Einde plantenbeurs en einde jubileumweekend

Zalen 10 minuten voor aanvang open, in principe alleen toegankelijk voor leden van Succulenta.

Tafelverhuur plantenbeurs

In het jubileumweekend wordt in samenwerking met de afdeling Leiden in de Orangerie van de Hortus een plantenbeurs gehouden. Deze beurs zal duren van zaterdagmiddag na de lunch tot en met zondagnamiddag. Wilt u meer weten dan kunt u contact opnemen met de heer Th. Hoekstra (tel.: 01718-71497). Geïnteresseerden moeten snel reageren, het aantal beschikbare tafels is beperkt.

4 juni

Nationale Hortusdag

De Stichting Nederlandse Plantentuinen (SNP) te Utrecht organiseert in samenwerking met de Horti jaarlijks de Nationale Hortusdag. Deze Hortusdag vindt plaats op de eerste zaterdag van juni en staat in het teken van een bepaald thema. De meewerkende tuinen ontvangen op deze dag ca. 15.000 bezoekers.

In 1994 zal de Nationale Hortusdag in het kader van het 75 jarig bestaan van Succulenta in het teken staan van Succulenta, succulenten en de verzorging ervan.

De individuele plantentuinen zullen in samenwerking met de afdelingen zorgdragen voor de organisatie en invulling van de dag. Het programma kan per tuin verschillen, gestreefd wordt naar een 'standaardpakket' per tuin. Dit standaardpakket omvat in ieder geval een zakje succulentenzaad, met toelichting, als presentje voor iedere bezoeker.

4 juni

Beurs afdeling Amsterdam i.s.m. de firma Ubink te Kudelstaart.

CACTUSSEN

TE KOOP GEVRAAGD

Collecties, zaaisels en Copiapoa's.
J.F.A. Wortelboer, Meer en Vaart 360,
1068 LH Amsterdam, tel. 020-6191055

EVENEMENTENKALENDER - 2

4/5 juni

Show en beurs Zuid Limburg, incl tentoonstelling tekeningen Carla Wolters. Georganiseerd onder het motto "Bizarre Vormen" in de botanische tuin van Kerkrade. (10-17 uur) m.m.v. onze "buren" van Belgisch Limburg en Aken. Entree f 3,50, kinderen gratis. Route: autoweg E39, N281, afslag Heerlen Zuis/Kerkrade. Vanaf Station Heerlen bus 42/46, halte Terwinselen. Tafelhuur bedraagt f 7,50 pm/pd. Inl. J.Essers, Hokkelenbergstraat 8, 6444 AG Brunssum. (045-251191)

16 juni

75e verjaardag van de vereniging SUCCULENTA.

18-22 augustus 1994

XXIIIrd congress Internationall organisation for succulent plantstudy IOS, Wageningen, the Netherlands.

28 augustus

Cactus en Vetplantenbeurs van het Oosten in de Hanzehof te Zutphen. (05423-84695)

10/11 september

E.L.K. te Blankenberge in België

14/22 oktober

Jubileum-verenigingsreis Spanje (onder voorbehoud)

BLADKAKTUS

Binnenlandse en buitenlandse boeken steeds voorradig.
Wij bestellen graag voor U.

Vraag onze Bladkactus, een lijst met succulente literatuur aan.

NATUUREN BOEK

Bankastraat 10
2585 EN 's Gravenhage
tel. 070-3505648

TE KOOP GEVRAAGD

bent U genoodzaakt, om welke reden dan ook, uw cactusverzameling van de hand te doen, neem dan contact op met:

Gerrit Melissen, Korenmolen 9,
3738 WL Maartensdijk, tel 03461-3366

VRAAG EN AANBOD

Opgaven voor nr 2 van 1994 moeten vóór 28 februari 1994 bij **Mevr. J.M. Smit-Reesink, Prins Willem Alexanderlaan 104, 6721 AE Bennekom** zijn. Leden van Succulenta mogen éénmaal per jaar gratis een advertentie in deze rubriek zetten. Alleen advertenties de hobby betreffende worden opgenomen.

Te koop gevraagd: Het praktische cactusboek in kleuren van Haage (ISBN 9003 922403 W.J.Thieme en Cie Zutphen). Alie van Essen, Oenerweg 37, 8161 PK Epe. Tel. 05780-21788.

Te koop gevraagd: zaailingen en stekken van cactussen. Ik geef 25 a 50 cent per stuk. Ook gevraagd: 3 kweekbakken op stroom en oude jaargangen Succulenta van 1950 tot 1975. W.Talsma, Treubstraat 6, 2221 AL Katwijk

Aangeboden: Woestijnroozzaden en zware planten. Caudexvormend (geen Adenia), klimmer, dagbloeiër, bloem lilatrompetvormig. Euph. bu-pleurifoliazaden en eenj. planten. Euph.obesazaden. Amarylliszaden (botanisch), kleur rood, bloem franjevormig. P.Dirven, Frans Halsstraat 22, 4715 BX Rucphen. Tel. 01654-1675.

Te koop: W.Haage: Kakteen von A bis Z, 750 blz, f 50,-. Buining: Discocactussen, 223 blz, f 20,-, Rowley: Groot Succulentenboek, 254 blz., f 25,-. Succulenta: Wat betekent die naam?, 164 blz, f 15,-. Pavey: Fotoboek Cactiland, f 15,-. Elsevier: Cactussen en Vetplanten, 250 blz., f 15,-. Olivier Leeser: Alles over cactussen en vetplanten, 143 blz., f 15,-. Keppel en Koesen: Groot cactussen en Vetplantenboek, 144 blz., f 25,-. Gordon Rowley: Groot Succulentenboek, 255 pag. f 35,-. Verkade Cactusalbum (1931), f 50,-. Electricische waterpomp voor het watergeven in de kas (met 5m slang en verdere toebehoren), f 35,-. Alles in een koop f 290,- excl. verzendkosten. G.P.Geldof. Tel. 05752-2280.

Afd Nrd en Midden Limburg

CACTUSVOEDING

volgens recept Jan Hovens
meest geschikte voeding voor alle substraten
Prijs per liter f 3,- (excl. statiegeld)
(Vanaf 5 liter f 2,50)

G. Linssen Venlo tel 077-823812
J. Schraets Arcen tel 04703-2913

CACTUSSEN-EN VETPLANTENZADEN
Schrijf vandaag nog voor GRATIS ZAADLIJST

DOUG EN VICKY ROWLAND,
200 SPRING ROAD, KEMPSTON
BEDFORD, ENGLAND, MK42 8ND

**DIETER
SCHIERENBERG b.v.**
Old rare books-periodicals-
Collections on Natural
Sciences etc.
Prinsengracht 485-487
1016 HP Amsterdam
tel.: 020-622 57 30
fax: 020-626 56 50

Wij zoeken van het maandblad **SUCCULENTA**
de jaargangen 1 t/m 29, 34, 41 t/m 63.
Kunt U ons helpen? Neem dan contact met ons
op.

**uhlig
kakteen**

D7063 KERNENi. R.
(Rommelshausen) bij Stuttgart
Postbus 1017, Duitsland
Tel. (07151)41891 Fax (07151)46728
Kwekerij: Hechnachterstrasse

- * meer dan 200 geslachten, meer dan 1000 soorten zeldzame planten en zaden.
- * verzending over de gehele wereld.
- * bezoekers en groepen zijn van harte welkom.
- * onze planten- en zaadlijst ontvangt U op aanvraag tegen een internationale antwoord-coupon.

Opuntia dillenii met zijn opvallend gele bloemen met een langwerpige vruchtbeginsel. St. Eustatius, juli 1949

opuntia's op de Bovenwindse Eilanden in Succulenta op deze wijze samen te vatten, in de hoop dat hierdoor enkele problemen iets duidelijker naar voren zouden kunnen komen.

Cactuseilanden

Uit de flora's van Boldingh had ik de indruk gekregen dat ik mij na mijn kennis-making met de Benedenwindse cactuseilanden bij uitstek, Aruba, Bonaire en Curaçao, van de cactusvegetatie van de Bovenwindse eilanden St. Maarten, Saba en St. Eustatius niet te veel moest voorstellen. Dit bleek juist wat betreft de mate waarin het uiterlijk van het landschap door deze planten wordt bepaald, maar onjuist wat betreft het op naam brengen van het verzamelde plantenmateriaal.

Bij een eerste verkenning van de heuvels ten oosten van Philipsburg op St. Maarten vond ik daar in 1937, toen veel terrein nog niet met bungalows was volgebouwd, prachtige groepen melocactus en fraaie veldjes mammillaria tussen sierlijke stammetjes cephalocereus. Verder meende ik

een vijftal soorten opuntia te kunnen onderscheiden, waarvan slechts *O. dillenii* en *O. triacantha* herkenbaar waren. In hetzelfde jaar noteerde ik voor Saba acht soorten, waaronder vijf opuntia's, waarvan ik alleen *O. dillenii* herkende.

Howard (1989) behandelt in zijn flora achtereenvolgens de volgende opuntiasoorten: *O. cochenillifera*, *O. curassavica*, *O. dillenii*, *O. elatior*, *O. ficus-indica*, *O. rubescens*, *O. triacantha* en *O. wentiana*. De duidelijk niet-inheemse *O. cochenillifera* en *O. ficus-indica* zullen hier verder niet ter sprake komen.

Veel aanvullende gegevens staan in het artikel van Howard & Touw (1992). Uitvoerige beschrijvingen van *O. curassavica*, *O. elatior* en *O. wentiana* vindt men in de „Recueil des Travaux botaniques” (1938) en Succulenta (1940), terwijl *Opuntia (Consolea) rubescens* uitvoerig in Succulenta (1989) is behandeld.

Librá

Opuntia curassavica is een laagblijvende, sterk vertakte plant met slechts 3-7 cm

lange, felbedoornde, min of meer ovale leden. Deze laten zeer gemakkelijk los en hechten zich dan aan alles waarmee ze in aanraking komen. De ongeveer 5 cm grote bloem heeft bloemdekklippen van omstreeks 2,5 cm lengte, die als regel geel, soms zalmkleurig zijn.

Dit is de zelden bloeiende *librá* of *kaka di pushi*, die voor kort alleen van Aruba, Bonaire, Curaçao en het Venezolaanse eiland Tortuga bekend was. Howard zag deze plant in 1962 en 1970 echter ook op Renonda (ten noorden van Montserrat). „In the interim a similar plant was found on St. Eustatius on Signal Hill in 1977”, zodat nu wel moet worden aangenomen dat *O. curassavica* (als ingevoerde plant?) ook buiten zijn Benedenwindse areaal voorkomt.

Opuntia dillenii wordt tot meer dan 3 m hoog en heeft tot 20 cm grote schijven met stevige doorns die dikwijls wat gekromd zijn en een lengte van 5 cm kunnen bereiken. De bloemen zijn opvallend citroengeel en 6-8 cm groot. De grootste rijpe vrucht werd gevonden op Prickly Pear Island bij Anguilla in juni 1949. Deze vrucht was peervormig en 8 bij 3 cm groot.

In overeenstemming met het in de literatuur opgegeven enorme verspreidingsgebied van Florida tot Noordelijk Zuid-Amerika en zijn veelvuldig voorkomen dicht bij zee, kon worden verwacht dat *O.*

dillenii op alle bezochte eilanden zou worden aangetroffen. De plant groeide zowel op zandig strand als op een rotsachtige ondergrond. Uitzonderlijk was het voorkomen op de oosthelling van de Great Hill op Saba (ongeveer 350 m hoog) en de top van Brimstone Hill op St. Kitts (220 m hoog).

Als mogelijke verklaring voor het voorkomen van bepaalde moeilijk te determineren vormen beschouwen enkele auteurs het gemak waarmee deze soort hybriden zou kunnen vormen. Howard & Touw (1992) schrijven „In the Lesser Antilles obvious hybrids are recognized between *O. dillenii*, *O. triacantha*, *O. dillenii* and *O. rubescens*. *Opuntia elatior* wordt meer dan 4 m hoog en heeft meestal 15-25 cm lange leden die ovaal zijn of omgekeerd eivormig, met recht afstaande doorns die 6 cm lang kunnen worden. De bloemen zijn tot 9 cm groot en hebben zalmkleurige of wat geelgestreepte ongeveer 3 cm lange dekbladen.

De herkomst van deze soort is onbekend, Curaçao is een mogelijkheid. Het verspreidingsgebied is groot; West-Indië, Midden-Amerika, Colombia en Venezuela. Howard vond *O. elatior* op Saba, Renonda en Montserrat. Hij vermoedt „that many plants called *Opuntia tuna* in floras of the Lesser Antilles should be referred here”.

Een verrassing was de vondst van *Opuntia dillenii* in juli 1973 op 350 m hoogte op de oosthelling van de Great Hill op Saba. Deze soort komt bij voorkeur dicht bij zee voor

Opuntia dillenii is op bijna elk eiland te vinden, zoals hier op la Désirade samen met *O. elatior* in oktober

Planten die ik, al is het soms onder voorbehoud, tot deze soort zou willen rekenen, werden gevonden op St. Maarten, Saba, St. Eustatius, St. Kitts, Barbuda en La Désirade. Onverwacht was het voorkomen van een aantal gezond uitziende planten in gezelschap van *Pilosocereus* en *Melocactus* op Pelican Bay, een rotsachtig eilandje voor de zuidoostkust van St. Maarten. De veelvormigheid van de Westindische *O. elatior* zou volgens sommige onderzoekers

Opuntia elatior is op verschillende eilanden te vinden, vaak op plaatsen waar hij waarschijnlijk verwilderd is, zoals bij deze planten van Little Bay op St. Maarten in juni 1955

kunnen worden veroorzaakt door hybridisering met *O. dillenii*.

Consolea

Opuntia rubescens is een meer dan 5 m hoge schijfcactus die opvalt door zijn seinpaalachtige vertakking, ongedeelde stam en asymmetrische leden die met talrijke lange doorns zijn bezet. Over de bloemen schrijft Howard „Flowers mostly terminal, commonly proliferous in long chains; perianth yellow, possibly aging to red-orange, petals to 2 cm long, spreading; ovary oblong, 2-3,5 cm long, areoles with spines. Fruit obovoid to subglobose, 5-8 cm lang”.

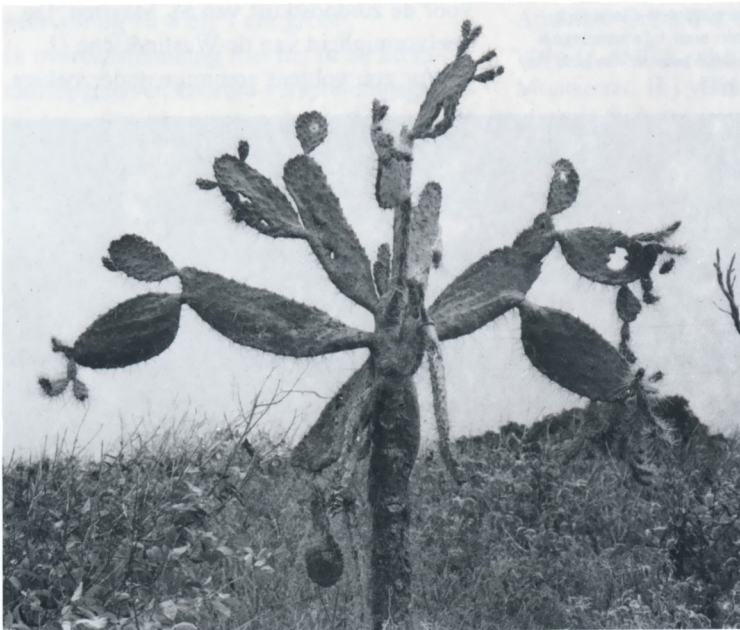
Verspreiding Puerto Rico, Maagdeneilanden, St. Maarten, St. Barts, St. Kitts, Barbuda, Antigua, Montserrat, Guadeloupe en La Désirade. Deze soort zou ik graag *Consolea rubescens* willen noemen. Dit op grond van enkele kenmerken, in het bijzonder een stamper met een brede richel aan zijn basis, die de stijl als een manchet omvat. Aan de moeilijkheden die zich voordoen bij de naamgeving van deze soort werd in de 68ste jaargang van Succu-

lenta uitvoerig aandacht besteed. Het materiaal dat op Puerto Rico en de Maagdeneilanden werd verzameld, bleek enigszins verschillend van dat van Anguilla en Barbuda. Howard en Touw schrijven „Plants which appear to be hybrids between *O. rubescens* and *O. dillenii* are common on the island of Barbuda. These tall plants have the habit of *O. rubescens*, but the spines are subulate, yellow, flattened, and clearly those of *O. dillenii*”

Deze grote planten hebben het uiterlijke van *O. rubescens*, maar de doorns zijn identiek aan die van *O. dillenii*; priemvormig, afgeplat, geel.”

Dit verschijnsel was mij destijds niet opgevallen, wel werden er op een aantal vindplaatsen planten met asymmetrische stengelleden waargenomen, zonder dat hiervoor een goede verklaring kon worden gegeven.

Opuntia triacantha is laagblijvend en sterk vertakt, leden min of meer ovaal, 5-10 cm lang en 1,5-2 cm breed. De leden zijn fel bedoornd en laten gemakkelijk los. De bloemen zijn bijna 5 cm in doorsnee, bloembladeren geel, tot 2 cm lang. Dit zijn

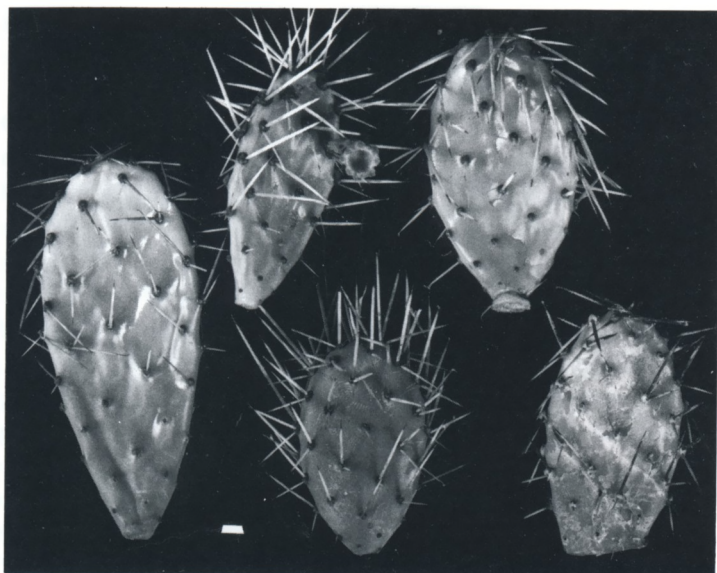
Op het eilandje Tintamarre ten oosten van St. Maarten steekt *Opuntia* (*Consolea*) *rubescens* als een seinpaal boven het struikgewas uit in juli 1973

Op Barbuda vindt men bij Co-
drington Village hoogopgaande
planten die de indruk wekken
hybriden te zijn tussen *Opuntia*
rubescens en *O. triacantha*

Opuntia triacantha die het veldwerk op
de Kleine Antillen soms zo moeilijk
maakt bij Frigate Bay op St. Kitts in juli
1955

Op St. Croix in juni 1955 waren de schijven van *Opuntia triacantha* meer ovaal

de 'suckers' die op de Nederlandse bovenwindse eilanden 'Spanish ladies' worden genoemd. Howard schrijft hierover „No cactus in the area is more troublesome to the collector because of the easily detached pads and the retrorse tips to the spines, which either tear the flesh on removal or leave behind organic material that inevitable festers”.

Britton en Rose (1920) geven als verspreidingsgebied op: Puerto Rico tot Guadeloupe. Howard (1989) specificeert de Kleine Antillen: St. Maarten, St. Barts, Saba, St. Eustatius, St. Kitts, Nevis, Antigua, Renonda, Montserrat, Guadeloupe, la Désirade, Les Saintes en St. Lucia. *O. triacantha* zag ik verder ook op Anguilla en Barbuda, steeds bij voorkeur op plaatsen waar de oorspronkelijke vegetatie sterk te lijden had gehad of was verdwenen. De planten van de Maagdeneilanden leken onderling iets verschillend en hadden een wat ander karakter dan die van de meer oostelijk gelegen eilanden. Soms bleek de soort zo moeilijk te omgrenzen dat hybridisatie voor de hand lag.

Spanish ladies

Opuntia wentiana is de meest algemene cactus van de Benedenwindse Eilanden. Hij voelt zich het meest thuis op terreinen, waarvan het oorspronkelijke plantendek grondig werd verstoord. De op deze plekken 1,5-2 m hoge planten bestaan uit 10-20 cm lange, zwaar bedoornde schijven. In de jeugdfase laten de schijven gemakkelijk los en hechten zich dan bijvoorbeeld aan ieder lichaam waarmee zij in contact komen. De bloemen zijn 4-6 cm in doorsnee en de binnenste kroonbladeren zijn opvallend geel en ongeveer 3 cm lang. Tot voor kort werd aangenomen dat het verspreidingsgebied van *O. wentiana* tot de Benedenwindse Eilanden en het woestijngebied van het naburige vasteland was beperkt. Na de vermelding van Howard van een vondst op Grenada moet worden aangenomen dat deze soort ook buiten dit gebied is te vinden. Zelf verzamelde ik op Point Salines in het droge zuidelijkste deel van Grenada materiaal dat best van *O. wentiana* zou kunnen zijn.

Opuntia antillana is door Britton & Rose (1920) beschreven als een laagblijvende plant met 7-20 cm lange leden. De gemak-

kelijk loslatende leden hebben geelachtige doorns, de bloemen zijn geel, 5-7 cm lang. De typelocaliteit is Basse-Terre op St. Kitts. De soort komt voor op de Maagdeneilanden, Puerto Rico en Hispaniola. Diverse planten op een aantal eilanden voldoen aan deze beschrijving, zoals de meest algemene opuntia van de Signal Hill op St. Maarten, die sprekend lijkt op *O. wentiana* van de Venezolaanse eilanden. Omdat *O. antillana* op *O. dillenii* lijkt, werd door Britten en Rose aan hybridisatie tussen *O. antillana* en *O. triacantha* gedacht. Een citaat uit het artikel van Howard en Touw (1992) luidt: „The first author has examined many stands of opuntia in the town and the vicinity of Basse Terre on St. Kitts and concludes that plants fitting the description of *O. antillana* are indeed hybrids of *O. dillenii* and *O. triacantha*. Similar plants have been found in the plain near Signal Hill on St. Eustatius”.

Aan *O. wentiana* werd in deze kwestie, die tijdens mijn verblijf op de eilanden nog niet mijn aandacht had, geen betekenis toegekend en ook in de flora van Stoffer

(1984) is geen spoor van opuntia-problematiek te vinden.

Howard (1989) heeft *O. antillana* niet meer genoemd en ook voor mij is deze soort één van de vele problemen gebleven.

Cromhoutstraat 38, 6971 AV Brummen

Literatuur

Britton, N.L. & J.N. Rose - The Cactaceae I: 102, 112, 115, 116, 162, 208, 413 (1920)
 Howard, R.A. - Flora of the Lesser Antilles 5 (2):412-416 (1989)
 Howard, R.A. & M. Touw - Opuntia species in the Lesser Antilles - CSJ(USA)54: 170-179 (1992)
 Boldingh, I - The flora of St. Eustatius, Saba and St. Martin (1909)
 Stoffers, A.L. - Cactaceae. Flora of the Netherlands Antilles III (1984)
 Wagenaar Hummelinck, P. - Notes on the Cactaceae of Curaçao, Aruba, Bonaire and northern Venezuela. Recueil des Travaux botanique néerlandais 35: 29-55, fig. 5-12 (1938)
 - Over Opuntia currasaviva, O. wentiana, O. elatior en Mammillaria simplex - Succulenta 22: 121-129, 137-143 (1940)
 - Over Consolea spinosissima en Consolea rubescens - Succulenta 68: 162-165, 193-198, 238-240, 264-267 (1989)

Fragmenten van een op Grenada aangetroffen plant die niet van *Opuntia wentiana* kon worden onderscheiden, Point Salines in januari 1955

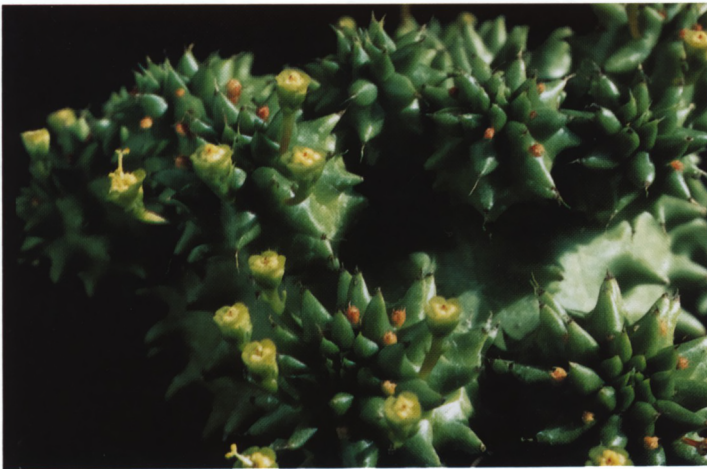
EUPHORBIA SUSANNAE

Frans Noltee

Deze euphorbia is bij de meeste liefhebbers geen onbekende, maar de cultuur levert nogal eens problemen op, aangezien het zoals bij meer euphorbia's niet altijd even duidelijk is, wanneer de plant wil groeien.

Deze kleinblijvende euphorbia bestaat als jonge plant uit een korte dikke stam met 12-16 ribben. Aan deze hoofdstam, die is voorzien van een lange penwortel, verschijnt bij het ouder worden een krans korte dikke zijscheuten. Deze zijn tot 3,5 cm dik en 5-8 cm lang en soms ook weer voorzien van zijscheuten. Doordat de toppen gelijk met het maaiveld liggen, zijn de planten in de natuur moeilijk te vinden. Het blad is zo sterk gereduceerd dat er nog slechts een haarachtige, al snel afvallende punt van over is. De kleine bloeiwijzen verschijnen met vele tegelijk rond de top van de hoofdstam en de zijscheuten. Ze zijn eenslachtig en de plant is tweehuizig, zodat men minimaal twee planten nodig heeft voor zaadwinning.

De soort werd in 1929 door Marloth beschreven, nadat hij in 1925 was ontdekt door Susanna Muir, de vrouw van Dr. John Muir naar wie ook een aantal succulenten is vernoemd. Het is eigenaardig dat de anders zo nauwkeurige Jacobsen de naam van de plant met een z spelt, dus *suzannae*. *E. susanna*, die slechts in de Kleine

Karoo in Zuid-Afrika voorkomt, is door zijn bijzondere uiterlijk een gewilde liefhebbersplant. Dat wil nog niet zeggen dat het ook een gemakkelijke plant is. Vaak komt men dan ook geënte exemplaren tegen. Ik moet bekennen dat ik zelf ook problemen met het wortelecht kweken van deze soort heb.

Misschien ligt de sleutel voor succes in de herkomst van de plant. Voorzover mij bekend wordt hij altijd als zomergroeier behandeld. De Kleine Karroo is echter een

winterregengebied en herbergt vele succulenten die we hier als wintergroeiers behandelen zoals bijvoorbeeld *Gibbaeum*. Het is dus heel goed mogelijk dat we deze plant 's zomers wat droger en 's winters wat vochtiger moeten houden. De bloei valt trouwens bij ons ook in de wintermaanden, met als gevolg dat meestal relatief weinig zaad wordt gevormd.

Rotterdamseweg 88, 3332 AK Zwijndrecht

REACTIES VAN LEZERS

Bestrijding van ongedierte

Met verbazing heb ik in het oktobernummer de reactie van mevrouw van Ling op het artikel over bestrijding van ongedierte gelezen. Ik wil hier ingaan op twee fragmenten uit het verhaal van mevrouw van Ling.

In de eerste plaats vraagt mevrouw van Ling zich af waarom het wordt aangeraden gebruikte aarde in de afvalbak te gooien en niet op de composthoop. Er wordt aangeraden om planten die niet goed groeien te verpotten in verse aarde of een ander oppotmedium. De reden van dit advies ligt erin dat het onbekend is waarom de plant slecht of niet groeit. Als aan de plant niets zichtbaar is wat als oorzaak kan worden aangemerkt, wordt de slechte groei veelal gerelateerd aan het oppotmedium. Wat er mis is met de grond weet je niet. Zo kan er sprake zijn van een opeenhoping van

voedingszouten (bijvoorbeeld bij planten die langer in dezelfde grond of hetzelfde medium staan), een tekort aan deze zouten, een verkeerde structuur van de bodem enzovoort. Een mogelijkheid is ook dat zich in de bodem ongedierte bevindt dat de wortels aantast (aaltjes, nematoden, bacteriën, schimmels enzovoort). Als je mogelijk besmette grond op de composthoop gooit, zal je later het ongedierte of de ziekte verspreiden. Insekten en andere ongedierte, schimmels, bacteriën en nematoden kunnen door middel van eieren, sporen of door zich in te kapselen een aantal jaren (!) minder gunstige omstandigheden overleven. Oude of gebruikte grond weggooien is inderdaad minder milieuvriendelijk, maar je bespaart jezelf op termijn een hoop ellende door de grond geheel te verwijderen. Is het gezegde niet „voorkomen is beter dan genezen”?

Het tweede punt waar ik me hogelijk over verbaasd heb, is eigenlijk meer de algemene toonzetting van het gemak waarmee mevrouw van Ling blijkbaar naar bestrijdingsmiddelen grijpt. Ze beschrijft dat ongedierte alleen kan worden bestreden door regelmatig te blijven spuiten, ook al is geen ongedierte meer zichtbaar. Van dit soort typering wordt ik eerlijk gezegd moedeloos en vraag ik me af of mensen echt niet willen leren. Zo (te) veel en zo (te) vaak spuiten is nergens voor nodig, is duur en is slecht voor jezelf maar vooral voor het milieu. Te veel en te vaak spuiten is slechter voor het milieu dan grond in de afvalcontainer gooien. Heeft mevrouw van Ling daar wel eens bij stil gestaan?

Bestrijden van ongedierte dient verantwoord te gebeuren. Hierbij kun je gebruik maken van de volgende punten.

- Het heeft absoluut geen nut om regelmatig te spuiten, „ook al zie je geen ongedierte”. Ongedierte kun je pas bestrijden, bijvoorbeeld door middel van spuiten, als het ongedierte zichtbaar is op de plant of de door hen veroorzaakte beschadigingen. In het geval van spuiten: na de eerste maal spuiten dient het 2 tot 3 maal te worden herhaald, om de 5 tot 10 dagen. De tussentijd is afhankelijk van de levenscyclus van het ongedierte. Bij spuiten worden wel de volwassen dieren gedood, maar niet de eieren. Door nu een aantal malen het spuiten te herhalen, zullen (bijna) alle diertjes worden gedood.

- Altijd gebruikmaken van hetzelfde middel zal tot resistentie van het ongedierte tegen het middel leiden. Dit kan al optreden na drie tot vier maal spuiten met hetzelfde middel. Een zwaardere dosis van hetzelfde middel werkt ook niet. Afwischen van verschillende middelen is dus noodzakelijk.

- Bij de keuze van het bestrijdingsmiddel kan men letten op het soort middel. De

zogenaamde systemische middelen worden door de plant opgenomen en opgeslagen. Zo'n middel werkt dus gedurende een langere tijd. Dierlijke belagers kunnen niet overleven op de behandelde plant.

Grijp pas naar de chemische bestrijdingsmiddelen als het echt niet anders kan. Deze middelen zijn, zoals mevrouw van Ling aangeeft voor Undeen, wel biologisch afbreekbaar. Het 'biologische' zegt niets over de toxiciteit (of giftigheid) van een middel. Dergelijke middelen zijn veelal slecht voor de gezondheid van mensen. De effecten zijn vaak pas op langere termijn merkbaar. Om de vergelijking van mevrouw Van Ling door te trekken: radioactief uranium is ook biologisch afbreekbaar, maar over kernenergie en over de opslag van het uranium doet iedereen moeilijk. Niemand wil het in zijn achtertuin hebben vanwege de langdurige risico's die het met zich meebrengt voor de volksgezondheid.

Peter Knippels

Aakwerf 9, 2804 MZ Gouda

Naschrift redactie

Van Ling heeft volgens haar artikel wel degelijk eerst weinig milieubelastende middelen als spiritus gebruikt. Ook brengt zij het onderwerp recycling ter sprake. Dat recycling niet in alle gevallen mogelijk is, wordt door Knippels aangegeven. De term 'biologisch afbreekbaar' wordt niet altijd juist gehanteerd. De term houdt in dat levende organismen, veelal micro-organismen zoals bacteriën, de betreffende stoffen kunnen afbreken. Het afbraakproces levert deze organismen gewoonlijk energie op. Radioactief uranium is als mineraal niet biologisch afbreekbaar, er valt niets af te breken. Deze stof kan hoogstens via een fysisch proces in andere verbindingen worden omgezet.

OP DE VINDPLAATSEN IN HET RAYONES-DAL

Don Esteban

Tijdens mijn laatste twee studiereizen naar de groeiplaatsen van verschillende Noord-mexicaanse cactussen had ik het twijfelachtige genoegen enkele keren het in de titel genoemde zeer mooie dal te doorkruisen.

De weg tussen de dorpen Galeana in het zuiden en Rayones in het noorden heeft onder cactusvrienden die door het noorden van Mexico trekken, maar ook bij onze Mexicaanse begeleiders, de naam een zeer gevaarlijke verbinding te zijn. Dit is niet alleen vanwege het feit dat hier cactussen groeien die staan op de bijlage 1 van de Conventie van Washington, maar ook omdat in de hogere dalen tussen de weinig toegankelijke bergen waarschijnlijk drugs worden verbouwd. Het wekt natuurlijk wantrouwen bij de bewoners als vreemdelingen door deze bergen trekken. Als bij militaire controles planten of zaden van deze beschermde cactussen worden gevonden, kan dit reden zijn voor lange gevangenisstraffen.

Regenval

Op 18 januari 1992 ontmoetten wij 's morgens vroeg onze mexicaanse cactusvriend in Saltillo. De dagen ervoor had het daar sterk geregend, maar dit gaf geen aanleiding tot sombere gedachten. De reis voerde ons over goede highways door Monterrey tot Montemorelos. Van daaraf waren de wegen eerst ook nog goed aangelegd, maar ze waren vaak bezaaid met stenen en daardoor bijna niet berijdbaar. Tot overmaat van ramp hing er ook nog een dichte nevel, die evenwel voor ons verhulde hoe dicht we soms langs steile hellingen reden. Het was dank zij de rijkunsten van onze vriend dat wij deze etappe zonder grote problemen volbrachten.

Voordat we de afslag richting Galeana namen, wilde onze Mexicaanse vriend ons beslist nog een groeiplaats van *Ariocarpus scapharostrus* Boedeker laten zien. Nu werd het ons duidelijk hoe weersafhankelijk men is; door de sterke regenval werd

Ariocarpus scapharostrus
nabij Rayones
Fotos van de schrijver

Aztekium ritteri op de groeiplaats

de straat gekruist door een zijriviertje van La Boquilla en deze hindernis was noch te voet noch per auto overwinbaar. Daar stonden we, dicht bij een groeiplaats van ariocarpus, zonder er te kunnen komen.

Zweetdruppeltjes

Na deze teleurstelling gingen we op weg naar Galeana om daar te zoeken naar *Turbincarpus swobodae* Diers. Dit was het eigenlijke doel van deze tocht. Helaas moesten we onze plannen wijzigen, want door alle oponthoud tijdens de reis was het te laat geworden om de niet ongevaarlijke beklimming nog te ondernemen. In plaats daarvan onderzochten we het onderste deel

van de berg en vonden daar wonderschone, bloeiende exemplaren van *Mammillaria winteriae* Boedeker. De planten hadden een maximale doorsnee van 40 cm en pronkten met kransen van relatief grote gele bloemen. Kleine planten van deze mammillaria lijken veel op de in dezelfde habitat voorkomende *Thelocactus matudae* Sanchez-Mejorada et Lau, maar als bij deze laatste de grote, magentakleurige bloemen in de schedel verschijnen, is iedere verwisseling uitgesloten.

Door het wegvallen van de beklimming naar *Turbincarpus swobodae* hadden we veel tijd over, die we op de terugweg naar Rayones gebruikten om in enkele kloven

Mammillaria winteriae noordelijk van Galeana

nabij de straat te zoeken naar bestanden van *Aztekium ritteri* Boedeker ex Berger. Inderdaad hadden we het geluk de planten, deels massaal, op de steile, brokkelige gipswanden te vinden. In de smalle kloven krijgen de planten zo goed als geen direct zonlicht, hetgeen misschien een aanwijzing is voor de cactusvriend die cultuurproblemen met deze planten heeft. Onze Mexicaanse gids kon het niet laten enkele mummies te verzamelen om de daarin aanwezige zaden later te kunnen oogsten en uit te zaaien. Dit zou ons spoedig een adrenalinestoot bezorgen, want we waren nauwelijks van onze 'parkeerplaats' vertrokken toen voor ons op de eensporensweg een kiepauto opdook, waar geen stenen op vervoerd werden, maar waar een groep zwaar bewapende soldaten op had plaatsgenomen. Men kan zich indenken, dat toen deze stopte om ons gewoon door te laten, we reeds menig zweetdruppeltje hadden weggewist.

Weer terug op de asfaltweg constateerden we, dat de waterstroom van hedenmorgen tot een belachelijk klein stroompje was ingekrompen en niets stond ons in de weg alsnog de groeiplaats van *Ariocarpus scapharostrus* op te zoeken. De habitat bestaat uit een heuvel waarvan de bovenlaag bestaat uit fijn, grijs steensplit. In dit

substraat stonden ze dan, de tepels slechts enkele millimeters boven de aarde uitstekend; de 'scaphis' waren zo uitstekend gecamoufleerd. Op deze plek waren de planten zo stevig dat men ze bijna voor *Ariocarpus trigonus* Schumann zou houden. Op de groeiplaats hadden we aangenomen dat de tepels van de planten door de aanhoudende vochtigheid hun typische, rimpelige vorm hadden verloren. Thuisgekomen vertelden cactusvrienden ons dat dergelijke planten zonder precieze herkomst reeds jarenlang in cultuur zijn en daarbij de stevige vorm van de tepels niet verliezen.

Na dit interessante slot in het Rayones-dal gingen we terug naar Saltillo, waar we laat in de avond aankwamen. De volgende dag hielden we ons rustig in de omgeving van Saltillo om enigszins bij te komen van de lange, niet ongevaarlijke tocht van de dag ervoor.

Dit artikel draag ik op aan mijn cactusvriend Walter Schumak, die helaas veel te vroeg en op tragische wijze is gestorven.

Vertaling: Ludwig Bercht

Literatuur

Bravo-Hollis, H. & H. Sanchez-Mejorada - Las Cactáceas de Mexico deel 2 (1992)

EEN MAATJE TE GROOT..?

2. SOEHRENSIA BRUCHII

Ton Pullen

Deze soort vormt grote bolvormige planten, die door spruiten tot groepen kunnen uitgroeien. In de vrije natuur horen deze planten thuis in Argentinië. Het lichaam telt meer dan veertig ribben, waarop de lichtwollige areolen staan. Op die areolen staan ongeveer 10-15 randdoorns en circa 4 middendoorns. De grote, rode bloemen verschijnen nabij de schedel van de planten. De afgebeelde planten zijn in volle bloei gefotografeerd op 3 mei 1993 in de cactustuin Costa i Llobera, op de Montjuïc in Barcelona.

Van deze soort schijnen ook planten met afwijkende bloemkleur voor te komen. De Japanner Yto (1962, 1981) heeft een aantal van deze kleurvarianten beschreven. Er bestaat ook een variëteit *nivalis* Fric, een dichter en witter bedoemd ecotype, dat op grotere hoogte groeit.

De soort werd oorspronkelijk door Britton & Rose (1922) beschreven als *Lobivia bruchii*. Backeberg stelde het geslacht

Soehrensia op en bracht onze plant daarin onder. Friedrich stelde de soort vervolgens onder *Echinopsis*, hij heet dan *Echinopsis bruchii* (Br. & R.) Friedr. Deze naam doet ons liefhebbers wat vreemd aan, immers, de gemiddelde cactusliefhebber ziet een *echinopsis* als een plant met lange, grote, vaak geurende nachtbloemen en er zullen weinig liefhebbers zijn die de afgebeelde plant zonder verder nadenken als *Echinopsis* zouden hebben gedetermineerd. Niettemin sluit Hunt (1992) zich bij deze opvatting aan. De meeste liefhebbers zouden eerder vrede hebben met *Lobivia* als geslachtsnaam, denk ik.

Voorlopig handhaaf ik zelf maar even de naam *Soehrensia*. Jonge planten kunnen in onze verzamelingen ongeveer als *lobivia*'s worden gekweekt, zullen echter pas op latere leeftijd bloeien.

Beatrixlaan 10, 7711 KG Nieuwleusen.

Soehrensia bruchii, Costa i Llobera, 3 mei 1993
Foto van de schrijver

FAUCARIA NEMOROSA L. BOLUS EX L.E. GROEN

Ben Groen

Een nieuwe soort bestaat niet, hoogstens was hij nog niet (h)erkend door de mens. Soms blijft de erkenning lang uit, in dit geval meer dan vijftig jaar.

Taxonomische status

In Zuid-Afrika, het land van oorsprong, komt *Faucaria* zeer verspreid voor in grotere en kleinere populaties in het oosten van de Kaapprovincie. Deze populaties zijn vaak genetisch geïsoleerd en verschillen onderling vaak iets. De populaties zelf zijn meestal vrij uniform, waardoor het beeld ontstaat van een groot aantal lokale soorten of variëteiten. Deze lokale verschillen zijn vrij vaak in soortbeschrijvingen vastgelegd, die taxonomisch bij nader onderzoek zelden van enig belang blijken.

In enkele gevallen komt het voor dat zo'n afwijkende populatie wel belangrijke taxonomische kenmerken heeft. Zonder levend studiemateriaal kan over de taxonomische status echter geen beslissing worden genomen. Onderstaande nieuwbeschrijving is een goed voorbeeld van een dergelijk geval, waarvan na vele jaren de nog bestaande populatie is teruggevonden.

Herbarium

In het Zuidafrikaanse Bolusherbarium in Kaapstad lagen drie herbariumvellen die niet goed konden worden gedetermineerd. De planten deden vaag aan *Faucaria subintegra* denken, vanwege de typisch bolle zijkant van de bladeren en de gedegenereerde tanden op de bladranden. De bladeren waren echter zoveel langer en smaller dat het herbariummateriaal moeilijk tot deze soort kon worden gerekend. De planten op deze herbariumvellen waren in 1937 en 1939 afzonderlijk verzameld door twee verzamelaars in de buurt van Alicedale in het oosten van de Kaapprovin-

Faucaria is een van de bekendere geslachten uit de familie *Aizoaceae*. De planten zijn sinds het begin van de 18e eeuw bekend en vrij algemeen in cultuur in succulentencollecties. De planten ontlenen hun sierwaarde aan de bladeren, die meestal tanden op de bladranden dragen. De bladkleur varieert van grijsachtig wit tot glanzend groen. De grote gele bloemen zijn alleen laat in de middag tot 's avonds open. In cultuur in West-Europa verschijnen ze in de herfst.

Faucaria nemorosa

cie. De beroemde Louisa Bolus had het materiaal onderzocht en een korte notitie in de kantlijn vermeldde: „is mogelijk slechts een variëteit van *F. subintegra*”. Ze refereerde waarschijnlijk naar de habitat door de plant *F. nemorosa* (‘uit het bos’) te noemen.

Zonder verder gegevens of materiaal kon de status of identiteit van deze herbarium-exemplaren niet worden vastgesteld.

In 1991 was ik zelf in de gelegenheid om Zuid-Afrika te bezoeken. Zoals zovelen voor mij, heb ik ook de botanische tuinen in Kirstenbosch, Kaapstad bezocht. In de succulentenkassen aldaar kwam ik een faucariaplant tegen, die erg aan bovenstaande herbariumexemplaren van „*F. nemorosa*” deed denken. Bladvorm en

-tekening waren hetzelfde en de levende planten weken sterk af van de rest van de *faucaria*-collectie. De plant was in 1985 op dezelfde lokatie verzameld als bijna 50 jaar eerder.

De beheerder van de collectie, Ernst van Jaarsveld, had de plant zelf verzameld. Volgens hem was de plant op de lokatie schaars en groeide wat verborgen in de bosjes.

Ondanks alle informatie en met de hulp van een gerenommeerd botanicus lukte het mij niet de plant op de aangegeven plaats te vinden. Het levende materiaal gaf in combinatie met het herbariummateriaal echter voldoende gegevens om de soort te beschrijven.

Kenmerken

Plant stammetjes vormend, aan de voet vertakkend, polvormend. Hypocotyl iets knolvormig verdikt, wortels draadvormig.

Stengels tot 15 cm lang, 0,7-1,3 cm doorsnee, aan de top bebladerd, bladloze deel met 0,5-1 cm lange, goed zichtbare internodiën.

Bladeren tegenoverstaand, 3-5 bladparen dicht bijeen bij groeipunt, aan de voet vergroeid, langwerpige-lancetvormig, iets driehoekig in het bovenste gedeelte, 2,5-4,5 cm lang, 0,9-1,4 cm breed, langwerpige-lancetvormig; bladhelften vaak niet symmetrisch, naar de top toe gekield; kiel vaak asymmetrisch geplaatst, bovenzijde vlak; elke bladrand met (0-)2-4 gereduceerde tanden, deze kleiner dan 1 mm, naalden 0,1-1 mm lang of afwezig.

Epidermis dof grijs-groen, zacht, zonder witte punten of vlekken, met talrijke kleine subepidermale idioblasten, die zichtbaar zijn als donkergroene punten.

Kelkbladeren 5, 0,8-1,2 cm lang, aan de basis 0,3-0,65 mm breed. Kroonbladeren 70-90, in 3-4 rijen, geel, de punt uitgeschulpt of stomp, naar de basis toe duidelijk smaller wordend, enkele van de meest naar binnen geplaatste kroonbladeren heel smal, lijnvormig, (15-)20-25 mm lang, (1-)2-2,3 mm breed in het bovenste gedeelte, aan de basis (0,1)0,2-0,5 mm breed, enkele kroonbladeren heel klein en spits.

Meeldraden talrijk, 5-8 mm lang, helmknoppen geel, 1 mm lang, stuifmeel geel. Klieren 5, olijfgroen. Stempels 5, draadvormig, 1 cm lang, in jonge bloemen korter of even lang als meeldraden, in oude bloemen langer. Bloembodem 0,7-0,9 mm doorsnee, 0,8-0,9 mm lang. Vruchtbeginsel top vijflobbig, vrijwel vlak, alleen in het middelpunt iets verheven, 0,8 mm lang.

Zaaddozen lang aan plant blijvend, 4-9,5 mm breed, vruchtsteel 1-2 mm lang, tot 4 mm breed, 1 mm dik, donkerbruin. Zaden donkerbruin, peervormig, 1,3-1,5 mm lang, 0,9-1.0 mm breed.

Verspreiding: zeer zeldzaam, één populatie bekend in het oostelijk deel van de Kaapprovincie, nabij Alicedale. Ecologie: 2-4 m hoog doornachtige xerofytische vegetatie, door Acocks (1988) als Valley Bushveld (Acocks nr 23) aangeduid. *Portucalaria afra*, kenmerkend voor het vegetatietype Spekboomveld, is talrijk op de lokatie. De Geologische formatie op standplaats is Ecce-schalie. De planten groeien verspreid tussen laag struikgewas op klei op 600 m boven de zeespiegel. De populatie groeit gemengd met een grote populatie *Faucaria felina* ssp. *britteniae*.

Bloeiperiode op het zuidelijk halfrond van juni tot september, op het noordelijk halfrond omstreeks oktober.

Faucaria nemorosa L. Bolus ex L.E. Groen.

Faucaria nemorosa L. Bol. nom in sched. (BOL)

Species nova foliis molliter succulentibus glaucis, sate longioribus, angustioribusque, dentatis, (dentes tamen obsolescentes) distincta.

Typus: Archibald 960, coll. 29.7.1937, RSA, Cape 3326 AA (BOL, holo!)

Herbarium

Archibald 960 (BOL, holo); G. Britten s.n. (BOL); E. van Jaarsveld, NBG 878/85 (pl. viv., NBG, WAG)

Met dank aan Ernst van Jaarsveld voor gegevens en foto en aan prof. H.C.D. de Wit voor de Latijnse diagnose.

Literatuur

Acocks, J.P.H. - Veld types of South Africa - Memoirs of the Botanical Survey of South Africa 57 - Pretoria (1988)

Heelsumseweg 49, 6721 GR Bennekom

Summary

Three herbarium sheets in the Bolus herbarium, collected in the thirties can be referred to a living population in the Eastern Cape. They represent a new species: *Faucarianemorosa*, related to *F. subintegra* L. Bolus with a similar habit. *F. nemorosa* differs from the latter by its longer and smaller leaves, which are less turgid and concolorous greyish green.

EEN TERUGBLIK VAN EEN OUD- VOORZITTER 1

S.K. Bravenboer

Wie heeft er een beter overzicht van het verenigingsleven dan de voorzitter? We laten in de loop van het jubileumjaar een aantal gewezen voorzitters aan het woord over hun tijd in Succulenta.

In de oorlogswinters was het wel moeilijk om ze totaal zonder verwarming in het leven te houden (we moesten ook voor ons zelf knokken om er heelhuids door te komen), maar het lukte.

In 1947, tijdens een vakantie in Rockanje, ontdekten we de kleine kwekerij van Freek Hoogvliet, waar we hartelijk werden ontvangen. We kochten een aantal planten en Freek maakte ons lid van Succulenta. Dat was het begin. Een paar jaar was ik 'verspreid wonend lid'. Op de eerste Grasheuvelbijeenkomst in 1950 kregen we vele nieuwe vrienden en kennissen, maar ook handenvol nieuwe plantjes. Inmiddels hadden we een klein kasje in de tuin en het hek was van de dam.

In 1953 is mijn vrouw samen met W. Mol uit Hengelo op verzoek van het hoofdbestuur begonnen met het verzenden van jonge plantjes voor de nieuwe leden. Mol stopte al spoedig en daarna hebben we samen een aantal jaren de verzending verzorgd. De vele twee- en driejarige cactussen en vetplanten die ik toen reeds had opgekweekt, kwamen dus goed van pas.

In 1953 ontmoetten we de secretaris van de afdeling Rotterdam en werden we lid van deze afdeling. In 1955 werd ik op verzoek van het hoofdbestuur bibliothecaris van de vereniging en ik kwam toen vanzelf steeds meer in het landelijke werk terecht.

In 1957 vierde de afdeling Rotterdam het zesde lustrum met een grote tentoonstelling van een maand lang in een 200 m² grote kas op het Weena in het centrum. Meer dan 3000 bezoekers, ondanks de hete junimaand. Er kwam een stroom nieuwe

Een bloeiende *Chamaecereus silvestrii* van mijn vrouw is de aanleiding tot onze liefhebberij geweest. Het was midden in de oorlog, dus niet de beste tijd om zoiets te beginnen. Ik zag er eerst niet zoveel in, maar na de bloei heb ik dat plantje maar eens verpot. En jawel hoor, het groeide en bloeide het volgend jaar volop. Er kwamen spoedig nieuwe soortjes bij en de liefhebberij groeide mee.

leden en ik heb toen een beginnerscursus gemaakt die een flink aantal trouwe leden opleverde. Van voorzitter van de lustrumtentoonstelling werd ik in 1958 voorzitter van de afdeling Rotterdam. Dat bleef zo twaalf jaar. Naderhand in 1967 en 1977 heeft Rotterdam nog twee tentoonstellingen gehouden in kassen van Diergaarde Blijdorp, wederom met enorm succes.

Ondertussen was er landelijk ook genoeg werk, de diverse Grasheuvelbijeekomsten en later een studiegroep in Wageningen die nog later naar kasteel Hoekelom in Bennekom ging. Inmiddels was ook het Succulentarium in Wageningen opgericht. Met een aantal anderen werd ik in de commissie voor deze verzameling gekozen. De bibliotheek verhuisde naar Hannie Vrienzendorp en weer later naar Jan Magnin, die nog steeds bibliothecaris is. In 1968 trad Buining af en werd Blaauw voorzitter. In 1969 volgde ik van Beek op als vicevoorzitter. Er was in die jaren veel werk in Succulenta, vergaderingen, weekeinden, conferenties enzovoort. Veel activiteiten en stromen nieuwe leden. In 1974 trad Blaauw af als voorzitter en werd ik in zijn plaats gekozen. In de jaren zeventig kwa-

men er verschillende nieuwe afdelingen bij. Een aantal oprichtingsbijeekomsten woonde ik bij en heb ook veel andere afdelingen tijdens hun bijeenkomsten bezocht. Voor de verspreid wonende leden hebben we excursies georganiseerd. Ik heb het werk in de vereniging altijd met plezier gedaan, maar door verschillende omstandigheden heb ik in 1979 mijn functie als voorzitter neergelegd. Natuurlijk ben ik wel de gang van zaken in Succulenta met belangstelling blijven volgen. Door zo'n lange periode in een vereniging actief te zijn, krijg je vele vrienden en kennissen. Van velen uit de beginjaren na 1945 zijn er verschillende ons ontvallen. Maar alles gaat door, ook Succulenta, en er zijn toch steeds weer nieuwe mensen die met elkaar de vereniging levend houden. Wij, mijn vrouw en ik, feliciteren Succulenta, het bestuur en alle leden met het 75-jarig bestaan en hopen dat de vereniging nog jaren op dezelfde voet kan doorgaan. Verder hopen we in mei bij de viering aanwezig te zijn en vele bekenden en onbekenden te ontmoeten.

Kwartellaan 34, 3135 KD Vlaardingen

CAUDICIFORME SUCCULENTEN 2

Peter Knippels

Dioscoreaceae

De bekendste vertegenwoordiger van de familie der *Dioscoreaceae* is het geslacht *Dioscorea* (of *Testudinaria*). Dit geslacht komt voor in Zuid-Afrika en in Mexico en omvat een groot aantal soorten. Het geslacht is herkenbaar aan de bolvormige caudex, die in de natuur meer dan 1 meter in doorsnede kan worden, aan het kurkachtige oppervlak van de caudex en aan de hartvormige bladeren.

De bekendste vertegenwoordiger *Dioscorea elephantipes* kent Zuid-Afrika als oorspronkelijke groeiplaats. De plant wordt in het Nederlands olifantspoot genoemd. De bolvormige caudex van *D. elephantipes* is op jonge leeftijd nog glad, op oudere leeftijd ontwikkelt de plant de typische

veelhoekige knobbels, die van een kurkachtige substantie zijn. De plant vormt hartvormige bladeren aan éénjarige ranken. De niet succulente bladeren zijn lichtgroen van kleur en circa 6 cm. in doorsnede. Bij oudere planten zijn de bladeren veelal iets groter.

De verzorging van *D. elephantipes* is niet moeilijk. De plant verlangt een lichte, zonnige standplaats met dien verstande dat de caudex bij voorkeur niet in direct zonlicht staat. In de groeiperiode (zomer) verlangt de plant veel water. Indien in de groeiperiode de rank(-en) afsterf(-en)t, vormt de plant bijna direct nieuwe ranken. De plant kan in de rustperiode (november tot april) droog gehouden worden. De minimumtemperatuur in de winter is 10 - 12 °C. De plant is erg gevoelig voor spint.

Discorea elephantipes

7. Euphorbiaceae

De familie der *Euphorbiaceae* (wolfsmelkachtigen) omvat circa 300 geslachten en ruim 6.000 soorten. De bekendste succulente geslachten zijn *Euphorbia*, *Jathropha* en *Monadenium*. Deze geslachten kennen caudiciforme vertegenwoordigers.

Voorbeelden van *Euphorbia*'s met een caudex zijn *E. primulifolia* en *E. trichadenia*. *Euphorbia primulifolia* is een klein blijvende soort die voorkomt op Madagascar op de savannen in de hooglanden (ca. 1500 m. hoogte). De plant vormt een ondergrondse caudex (10 - 15 cm. lang en ca. 7 cm. dik) met een kurkachtige oppervlak. De caudex loopt uit in één of meer zeer korte stengels die vlak boven het grondoppervlak eindigen in een rozet van 6 - 12 ovale, gekartelde en/of gegolfde bladeren. Deze bladeren vallen af in de rustperiode. De bloeiwijze bestaat uit een

bloemstengel (+ 4 cm lang) die eindigt in een scherm van 2 tot 4 bloemen (vergelijk de bloeiwijze van *E. millii*; de christusdoorn). *E. primulifolia* bloeit aan het einde van de groeiperiode. De kleur van de bloemen varieert van wit tot roze. Net als andere Euphorbia-soorten van Madagascar kan deze soort "warm" gekweekt worden. In de rustperiode moet men voorzichtig te zijn met watergeven in verband met rotten van de caudex.

Euphorbia trichadenia komt voor in het gebied begrensd door Angola, Transvaal (Zuid-Afrika), Zimbabwe en Natal (Zuid-Afrika). De bladeren zijn ca. 6 cm. lang, lancetvormig (dun) en gelijken op gras. Hierdoor valt de plant niet op in het groengebied. De ondergrondse, houtige caudex kan een omvang bereiken van 20 cm.. Vermeerdering vindt plaats door middel van zaad.

Het geslacht *Monadenium* komt voor in tropisch oost Afrika, van Somalië tot Zuid-Afrika. Het geslacht komt niet voor in de Kaap-provincie in Zuid-Afrika en niet op Madagascar. In totaal zijn er \pm 50 *Monadenium*-soorten bekend, waarvan er 30 aangeduid kunnen worden als caudiciform. Deze 30 bezitten - in meer of mindere mate - een ondergronds (of deels ondergronds) opgezwollen wortelgestel of wortelknollen met of overblijvende of éénjarige stengels/bladerkronen. Bekende *Monadenium*-soorten met een caudex zijn *M. erubescens* (Somalië), *M. majus* (Ethiopië) en *M. montanum* (Kenia en Tanzania).

Een minder bekende caudiciforme *Monadenium*, maar die de moeite waard is, is *M. stoloniferum* uit Kenia (*stoloniferum* betekent uitlopers dragend). Deze klein blijvende plant bezit wortelknollen, die onder of gedeeltelijk boven de grond groeien. De dunne groene stengels zijn overblijvend, mits men de plant in de

rustperiode niet geheel laat uitdrogen. De kruipende stengels kunnen bij contact met de grond nieuwe wortelknollen vanuit de okselknoppen vormen. De blaadjes zijn vlezig, ruitvormig, 2 - 2,5 cm lang en 1 - 1,5 cm. breed. Aan de bovenzijde zijn de bladeren groen en aan de onderzijde bruin/paars of groen. Bloemen, met een diameter van 0,5 tot 1 cm., verschijnen aan de top van de stengels, nadat de plant eerst bladeren heeft gevormd.

Fouquieriaceae

De familie der *Fouquieriaceae* omvat één geslacht: *Fouquieria* (vernoemd naar de Franse arts P.E. Fouquier, levend in de eerste helft van de 19e eeuw). Het geslacht omvat 8 soorten, die voorkomen in Mexico en in het zuid-westen van de USA. De soorten kunnen getypeerd worden als xerofyt. De soorten vormen struiken met doornige takken, die een gezwollen stengelbasis (caudex) kennen. Deze caudex wordt pas op een latere leeftijd gevormd. De jonge plant van *Fouquieria splendens* (soortaanduiding betekent schitterend of stralend) vormt een grijs-bruin gekleurde, dunne houtige stam. De plant komt oorspronkelijk voor in noord Mexico en in de USA. In de natuur wordt *F. splendens* tot 2 m. hoog en is sterk vertakkend.

De kortgesteelde bladeren zijn dun, ovaal van vorm met een ronde top, 4 - 5 cm. lang en 1 - 1,5 cm. breed en lichtgroen van kleur. De bladeren sterven in de rustperiode af, maar de bladsteel blijft achter als stekel. De stekels zijn bruin van kleur. Op oudere leeftijd (ca. 5 - 7 jaar na zaaien) vormt de plant een caudex. Deze caudex bevindt zich aan de onderzijde van stam, juist boven de grond. De oude bast barst open, zodat de groen gekleurde caudex zichtbaar wordt. De planten zijn erg gevoelig voor ongedierte (luizen, trips en spint). Bij bestrijding van de dierlijke belagers

laat de plant direct zijn blad vallen, veelal eindigt hiermee de verdere groei voor dat seizoen. In de rustperiode kunnen de planten een lage temperatuur (7 - 10 °C) verdragen. Overigens gaat de plant groeien op het moment dat je watergeeft, onafhankelijk van het seizoen. Ik houd de plant volledig droog in de winterperiode en in de vroege lente; watergeven doe ik pas vanaf begin mei. Vermeerdering geschiedt door middel van zaaien. Stekken is in principe ook mogelijk, maar dan vormt de plant geen caudex. Nog iets opmerkelijks over de cultuur: bij mij groeien de planten het best als ze net verpot zijn. Als ik een jaar oversla, groeien de planten nog nauwelijks en kwijnen ze langzaam weg. De planten zijn ruim 6 jaar oud (gezaaid april 1987), zijn nu 10 cm. hoog en bestaan uit één stammetje.

9. Moraceae

De familie der *Moraceae* omvat omstreeks 60 geslachten en ruim 2.000 soorten en komt voor in de warme klimaatzones (met name de subtropen). In het algemeen zijn het "bomen, struiken of kruiden die melksap bevatten. De bladeren zijn verspreid en enkelvoudig, soms diep ingesneden of handledig met stengelomvattende stipulae, die een ringlidteken op de stengel nalaten. De bloeiwijze is schijf-, beker- of zakvormig, ook wel staaf- of bolvormig en omvat éénslachtige bloemen. Beide geslachten (m/v) kunnen op één plant (éénhuizig) of op verschillende planten (tweehuizig) voorkomen en hebben soms een tweetallig bloemdek, dat na de bloei vlezig wordt. Er kunnen één, twee of vier meeldraden aanwezig zijn. Het vruchtbeginsel is bovenstandig en één- of tweehokkig. Op het vruchtbeginsel kunnen één of twee stijlen aanwezig zijn. De vrucht is een noot, vaak massaal met bloemdek en bloeiwijze versmolten tot een vlezige verzamelvrucht

Fouquieria splendens

(syncarpium, b.v. de vijg)" (Summa, 1973-1978). Bekende geslachten zijn *Ficus* en *Dorstenia*.

Het geslacht *Dorstenia* (vernoemd naar de Duitse botanicus Theodore Dorsten, 1492 - 1551) omvat ca. 200 soorten, met als voornaamste verspreidingsgebied de tropen. Van de 200 soorten kunnen er + 30 aangeduid worden als succulent. Deze succulente vertegenwoordigers komen voor in Afrika en in de Arabische landen en kunnen aangeduid worden als stamsucculenten.

Dorstenia heeft een opmerkelijke bloeiwijze. De "bloem" omvat een groot aantal vrouwelijke en mannelijke bloemen, die op één bloembodem zijn ingeplant. De vrouwelijke bloem omvat slechts een vruchtbeginsel met één of twee stempels, die boven het bloembed uitsteken. Om deze vrouwelijke bloemen staan mannelijke bloemen gegroepeerd, die veelal slechts twee meeldraden omvatten. De vrouwelijk bloem produceert slechts één vrucht. Deze vrucht wordt door een met water gevulde cel in de bloembodem omhoog gedrukt, tot op een gegeven ogenblik de druk te hoog is geworden en de vrucht loslaat van de bloembodem en met kracht wordt weggeschoten. In cultuur verlangen *Dorstenia*-soorten in de zomer redelijk veel water. In

de winter kunnen de planten droog en warm (18 °C) overwinteren. In de rustperiode verliezen de planten hun bladeren.

Wordt vervolgd

Aakwerf 9, 2804 MZ Gouda.

Uit Succulenta nr 1 van 16 juni 1919

Bibliotheek.

Van den Heer J. A. H. Ebersson te Utrecht voor onze vereeniging in dank ontvangen:

1. Karel Hirscht: „Bilder aus dem Kakteen, Zimmergarten" 1903.
2. F. Fobe „Die Kakteen und ihre Kultur" 1910.
3. W. O. Rother „Anzucht und Pflege der Kakteen und Phyllokakteen 1910.
3. F. Thomas „Zimmerkultur der Kakteen" 1913.

Wie onzer lezers een overtollig werk op het gebied van Vetplantenkunde bezit, wordt beleefd verzocht dit ten behoeve onzer Vereeniging af te staan, desnoods in bruikleen.

Leden kunnen op aanvraag bij den Secretaris deze werken in bruikleen ontvangen voor den tijd van 14 dagen. Echter wordt telkens niet meer dan één nummer aan hetzelfde lid verstrekt. Als de leestijd verstreken is wordt het boek franco teruggezonden, terwijl dan tevens het porto voor de heenreis wordt bijgevoegd.

Beschadigde of verloren geraakte boeken moeten tegen inkoopsprijs worden vergoed.

SUCCULENTA
75
jaar geleden

RECTIFICATIE

Op pagina 287 van het decembernummer 1993 is een verkeerde naam vermeld bij de daar geplaatste foto.

Matucana purpureo-alba moet zijn Matucana haynei. Onze excuses hiervoor. U ziet: "Haastige spoed is zelden goed!"

Inhoud

Succulenta 75 jaar jong	
Frans Noltee	2
Succulenta 75 jaar geleden	
herdruk	3
Pediocactus bradyi, een revisie	
Fritz Hochstätter	4
Kiemkracht	
Gerard de Lange	11
Boekbespreking	
Frans Noltee	12
Cerro Acahay	
Frank Vandenbroeck	13
Notocactus Uebelmannianus var. Nilsonii	
Ruud Doek	16
Kent U ze nog?	
Ludwig Bercht	18
Borzicactinae 8 - Bolivicereus samaipatanus	
Rob Bregman	20
Gewasbescherming	
Peter Knippels	22
Opuntiaproblemen op de Bovenwindse Eilanden van de Kleine Antillen	
P. Wagenaar Hummelinck	24
Euphorbia susannae	
Frans Noltee	32
Reactie van Lezers	
Peter Knippels	33
Op de vindplaatsen in het Rayonesdal	
Don Esteban	35
Een maatje te groot 2- Soehrensia bruchii	
Ton Pullen	38
Faucaria nemorosa L. Bolus ex L.E. Groen	
Ben Groen	39
Terugblik van een oud voorzitter - 1	
S.K. Bravenboer	42
Caudiciforme succulenten - 2	
Peter Knippels	44
Succulenta 75 jaar geleden	
herdruk	47

Bij de omslagfoto:

Echinocereus nicholii,
Organ Pipe Monument
ARIZONA USA
Foto: Joop van Alten